

INFORME

JOVES,

ECONOMIA SOCIAL I

SOLIDÀRIA

TRANSICIÓ ECOSOCIAL

AL CAMP DE TARRAGONA

Realitzat per

Amb el suport de

**Cooperatives
de Treball**

ÍNDIX

ÍNDIX.....	2
1. Introducció.....	3
1.1. Context.....	3
2. Objectius.....	5
3. Metodologia.....	6
4. Resultats.....	10
4.1. Rol i Reptes de les Entitats Juvenils al Camp de Tarragona.....	10
4.2. Articulació Associacionisme juvenil i ESS.....	12
4.2.1. Coneixement ESS.....	12
4.2.2. Democràcia interna.....	14
4.2.3. Perspectiva feminista.....	18
4.2.4. Proveïdores.....	20
4.2.5. Llicències lliures i obertes.....	21
4.2.6. Finances transformadores.....	22
4.2.7. Arrelament territorial.....	23
4.2.8. Sostenibilitat ambiental.....	25
4.3. Articulació Associacionisme juvenil i lluites al territori.....	26
4.3.1. Lluites i entitats de defensa del territori.....	26
5. Conclusions.....	27
6. Línies estratègiques.....	28
6.1. Sensibilització, formació i conscienciació sobre l'ESS.....	28
6.2. Creació i reforçament de vincles entre ESS i entitats juvenils.....	28
7. Annexos.....	30
7.1. Model enquesta.....	30
7.2. Guió Entrevista.....	33
7.3. Anàlisi dels resultats de l'enquesta.....	37
7.4. Anàlisi de resultats de les entrevistes.....	42

1. Introducció

El projecte **Joves, ESS i Transició Ecosocial al Camp de Tarragona** neix amb l'objectiu d'analitzar l'articulació de les entitats juvenils al territori amb l'Economia Social i Solidària (ESS a partir d'ara) i conèixer com incorporen la mirada cap a la transició ecosocial i les lluites per la defensa del territori. El projecte és una investigació-acció-participativa (IAP) per tal de detectar les necessitats de les entitats en l'àmbit mencionat, analitzar la incorporació de valors i pràctiques de l'ESS i la transició ecosocial, i també, descobrir quins vincles existeixen entre aquestes entitats i el teixit de l'ESS i les lluites per la defensa del territori al Camp de Tarragona.

A part d'analitzar i descriure les pràctiques de l'associacionisme juvenil, també es tracta de **desbloquejar el potencial latent de col·laboració entre l'ESS i les entitats**. Poder identificar i potenciar aquells valors i principis que poden ser el fonament d'una col·laboració més estreta amb la finalitat de donar a conèixer el teixit cooperatiu del Camp de Tarragona entre les entitats juvenils del territori i d'impulsar-ne la creació de vincles. El projecte busca **trobar estratègies i accions conjuntes per apostar per l'ESS i potenciar-ne els seus valors des de les entitats juvenils, entenent que aquestes són agents clau per a la transformació social**.

En la realització d'aquest projecte hi participen cooperatives del sector de l'educació especialitzades en la participació juvenil (La Bastida i Icària Cooperativa) i especialitzades en la transició ecosocial (L'Aresta) del Camp de Tarragona. Totes tres cooperatives formen part del teixit de l'ESS del Camp de Tarragona i participen en projectes per difondre l'ESS entre el públic jove.

1.1. Context

Actualment, al Camp de Tarragona existeixen **169 associacions i/o entitats juvenils** (censades per la Generalitat de Catalunya¹) que es reparteixen de la següent manera pel territori:

- 17 entitats a l'Alt Camp
- 54 entitats al Baix Camp
- 18 entitats al Baix Penedès
- 14 entitats a la Conca de Barberà
- 11 entitats al Priorat
- 55 entitats al Tarragonès

¹https://dretssocials.gencat.cat/ca/ambits_tematicos/joventut/associacionisme_i_participacio/acces-al-cerca-dor-dentitats-juvenils

A la majoria de comarques, sobretot les que tenen menys proporció d'associacions, els tipus d'entitats que més es repeteixen són els grups locals de joves i les associacions de lleure educatiu (escoltisme, esplais, grups de colònies...). En canvi, a les comarques del Baix Camp i el Tarragonès, on hi ha els dos nuclis de població més grans del Camp de Tarragona, hi ha diferents tipus d'entitats com ara associacions culturals i artístiques, d'intercanvis internacionals i cooperació, de serveis socials i assistencials, o coordinadores d'entitats, a part dels grups locals de joves i lleure educatiu.

Pel que fa al **teixit de l'ESS al Camp de Tarragona**, cada cop té una oferta més extensa i diversa al nostre territori: des de cooperatives a associacions o fundacions del tercer sector. Per fer aquest projecte s'ha pres de referència, entre d'altres, el catàleg de l'Economia Social i Solidària al Camp de Tarragona² de Coopcamp o el mapa de Pam a Pam³. Al Camp de Tarragona s'hi poden trobar entitats de **13 sectors** diferents: alimentació, assessoria i serveis jurídics, comerç, comunicació i tecnologia, consultoria i desenvolupament local, cultura i oci, cures i serveis a les persones, educació-recerca i divulgació, energia, finances, habitatge i gestió de l'entorn, mobilitat i distribució i, finalment, restauració, hostaleria i turisme.

² Catàleg de l'economia social i solidària al Camp de Tarragona del 2023/2024 : <https://coopcamp.cat/wp-content/uploads/2023/04/cataleg-ess-23-24.pdf>

³ <https://pamapam.cat/mapa/>

2. Objectius

L'objectiu general del projecte és **articular l'Economia Social i Solidària i la transició ecosocial amb l'associacionisme juvenil del Camp de Tarragona**. Partint d'aquest objectiu general, se'n deriven els següents objectius específics amb les seves pertinents accions:

- 1. Analitzar com l'associacionisme juvenil incorpora i treballa els eixos de l'ESS i la transició ecosocial mitjançant una diagnosi participativa.**
 - Crear una base de dades actualitzada de les entitats juvenils del Camp de Tarragona amb informació sobre la seva articulació amb l'ESS i la transició ecosocial.
 - Crear una base de dades d'entitats d'Economia Social i Solidària del Camp de Tarragona amb visió de transició ecosocial i de plataformes que lluiten per la sostenibilitat ambiental del territori.
 - Obtenir informació a partir d'entrevistes en profunditat a membres d'entitats juvenils.
 - Realitzar 6 jornades (una per comarca) que incloguin diferents metodologies participatives per tal d'aprofundir en les temàtiques a treballar i prioritzar necessitats.

- 2. Definir estratègies i accions per donar resposta a les necessitats de les entitats juvenils en matèria d'ESS i transició ecosocial.**
 - Establir les línies i estratègies i accions amb la redacció d'un Pla d'Acció.
 - Organitzar una trobada entre membres d'entitats juvenils i les cooperatives participants per contrastar les línies estratègiques i accions del Pla d'Acció.
 - Difondre els resultats del procés de diagnosi i el Pla d'Acció mitjançant una infografia.

- 3. Acompanyar el procés d'articulació i vinculació entre entitats de l'associacionisme juvenil, entitats de l'ESS i moviments de la transició ecosocial.**
 - Sensibilitzar i fomentar la participació de les entitats del territori al voltant de les temàtiques treballades, a través d'un recull audiovisual i una campanya comunicativa, amb la col·laboració de membres d'entitats juvenils.
 - Portar a la pràctica les accions prioritzades amb suport d'entitats de l'ESS i moviments de transició ecosocial.
 - Elaborar un recull de recursos ja existents per facilitar la resposta a les necessitats detectades al llarg de tot el procés.

3. Metodologia

El projecte es tracta d'una IAP, per tant, va acompanyat d'una **metodologia participativa** que implica directament a les joves de la comunitat en el projecte i amb l'assoliment dels objectius. Les participants són agents principals a la investigació i en el desenvolupament del projecte, garantint així que la informació recollida reflecteixi la perspectiva de les joves.

Els àmbits principals analitzats en la diagnosi per avaluar els valors i pràctiques de l'ESS a l'associacionisme juvenil han estat la **democràcia interna, la perspectiva feminista, les proveïdores emprades per les entitats, les llicències lliures i obertes, la gestió financera, l'arrelament territorial i la sostenibilitat ambiental**. Aquests eixos són molt similars als del balanç social de la Xarxa d'Economia Solidària de Catalunya i formen part dels criteris del mapa Pam a Pam que recull iniciatives de l'ESS d'arreu del territori català. Concretament, s'han escollit els set criteris que es treballen al joc de Pam a Pam "Fes anticapitalisme, passa't a l'ESS⁴":

- **Democràcia interna:** Es refereix a la participació (si hi ha espais per a participar, qui pot participar...), la presa de decisions (que sigui clar el procés i els espais o que es distingeixi una consulta d'una decisió vinculant) i l'accés a la informació (sense això, la participació és desigual: la informació és poder!)
- **Perspectiva feminista:** Es valoren les pràctiques per a revertir les desigualtats del sistema heteropatriarcal: des de mesures externes com el llenguatge, fins a internes com la distribució de tasques de cura o de representació pública. És clau diferenciar les tasques productives de les reproductives.
- **Proveïdores:** Fa referència a la proximitat, el respecte als drets laborals (comerç i comercialització justa) i la no presència d'intermediaris en els proveïdors tant d'allò que comercialitza la iniciativa, com de tots aquells béns o serveis que necessita comprar o contractar per al seu funcionament.
- **Llicències lliures i obertes:** Es considera transformador i amb un impacte social positiu l'elaboració o ús de continguts sota llicències lliures i obertes. Es refereix al programari, coneixement i material gràfic, audiovisual o musical, però també a les llavors, els patrons, les receptes, etc.

⁴ Definicions dels criteris de Pam a Pam que s'utilitzen en el joc de l'ESS per a l'associacionisme educatiu: <https://xes.cat/2023/11/08/el-nou-joc-de-less-per-a-lassociacionisme-educatiu/>

- **Gestió financera:** És imprescindible que les iniciatives no alimentin la banca capitalista convencional i les seves pràctiques, sinó que facin ús de finances ètiques. S'inclouen aquí l'intercanvi, els grups d'autofinançament, el micromecenatge, la moneda social, i les asseguradores ètiques.
- **Arrelament territorial:** Es refereix a l'adequació de les iniciatives a les realitats dels territoris i a la contribució que aquestes fan al seu entorn més proper. Com per exemple, participar al teixit associatiu i comunitari, col·laborar amb festes majors i altres esdeveniments locals.
- **Sostenibilitat ambiental:** El capitalisme aposta pel creixement il·limitat a costa de la destrucció del territori i el medi ambient. L'ESS ha d'incorporar la preocupació per minimitzar l'impacte ecològic que genera la seva activitat econòmica en la seva producció, comercialització i mobilitat.

Així doncs, per analitzar l'articulació de les entitats juvenils amb l'ESS i complir amb els objectius presentats, hem estructurat la recerca en les següents fases:

- **Base de dades:** el projecte inclou la realització i actualització de dues bases de dades. Per una banda, una **base de dades de les entitats juvenils del Camp de Tarragona**. Per altra banda, **una base de dades del teixit de l'ESS del Camp de Tarragona** amb visió de transició ecosocial i de plataformes que lluiten per la sostenibilitat ambiental del territori.
- **Enquesta:** per complementar la base de dades, s'ha creat una enquesta per recollir dades bàsiques de les entitats i com aquestes es relacionen amb els valors i les pràctiques de l'ESS. El model de l'enquesta es pot consultar a l'annex 1. En total, s'han rebut 32 respostes d'associacions repartides per les diferents comarques del Camp de Tarragona, fet que dona una visió més àmplia i real de les necessitats de les associacions juvenils del territori. L'anàlisi dels resultats de l'enquesta es poden consultar a l'annex 3.
- **Entrevistes en profunditat:** el projecte inclou la realització d'**entrevistes en profunditat** per cadascuna de les sis comarques a **informants clau de les entitats juvenils per recollir les necessitats de l'associacionisme juvenil** d'una manera més concreta i començar a crear vincle entre l'ESS i les mateixes entitats. El guió de l'entrevista es pot consultar a l'annex 2 i els seus resultats a l'annex 4. S'han realitzat 27 entrevistes repartides pel territori, tenint en compte el nombre d'entitats juvenils i de població jove de cada comarca, i també posant èmfasi a la veu de les comarques més rurals.

Finalment, s'han fet les següents entrevistes en profunditat: 2 a l'Alt Camp, 9 al Baix Camp, 3 al Baix Penedès, 3 a la Conca de Barberà, 2 al Priorat i 8 al Tarragonès. A continuació, es presenten les entitats entrevistades per comarca.

Alt Camp	Baix Camp	Baix Penedès	Conca de Barberà	Priorat	Tarragonès
AEIG Verge de la Candela - Cau de Valls	Joves l'era (Vinyols i els Arcs)	Boixets de l'Arboç	Esplai Cal Niolet (Santa Coloma de Queralt)	Associació joves Les Arrels Ulldemolins	URVisibles (Tarragona)
Esplai els Esquirols (Valls)	Joves Trençalòs (Castellvell del Camp)	Tafaners Bellvei	No Callarem (L'Espluga de Francolí)	Associació Joves la Morera de Montsant	Esplai La Grapadora (Tarragona)
	Joves Els Havanus (Borges del Camp)	Esgangalats de Calafell	AEIG L'Estornell (L'Espluga de Francolí)		(H)istrionis (Tarragona)
	Irashai (Reus)				GN TGN (Tarragona)
	AEIG Montsant Cim (Reus)				AEIG Alverna (Tarragona)
	Akelarre cubà (Duesaigües)				Sansalab (Tarragona)
	Joves de l'Aleixar				La Imaginada (Tarragona)
	Lluerts (Castellvell del Camp)				Mico de la Canonja
	Esplai Casal Riudomenc (Riudoms)				

- **Jornades:** on membres de diferents entitats es reuneixen per aprofundir sobre alguna de les necessitats detectades en les fases prèvies mitjançant dinàmiques i grups de discussió. Tot i que el projecte inicial contemplava fer 6 jornades, una per comarca, només s'ha dut a terme la jornada a Valls. Això és degut a una reformulació del projecte on es va **detectar una necessitat formativa per apropar l'ESS a les entitats juvenils del Camp de Tarragona**, abans de fer un debat de com donar resposta als problemes que ens poden generar. Per això s'ha transformat en **acompanyaments individualitzats** sobre els eixos de l'ESS per a entitats juvenils.

4. Resultats

4.1. Rol i Reptes de les Entitats Juvenils al Camp de Tarragona

Les entitats juvenils són espais formats i liderats per persones joves on es genera debat, posicionament sobre temes molt diversos i es tiren endavant projectes propis. A través dels resultats obtinguts amb l'actualització de la base de dades, les enquestes i les entrevistes, podem classificar les entitats juvenils del Camp de Tarragona segons els objectius, que poden arribar a ser molt diversos.

- **Associacions locals juvenils** centrades en la dinamització local i cultural que volen fomentar la vida del poble promovent activitats culturals, festives i de cohesió, molts cops emmarcades en festivitats locals. Moltes entitats coincideixen a fomentar el sentiment de pertinença a la població.
- **Entitats de lleure educatiu** que promouen el creixement personal d'infants i joves a través de l'educació en valors amb activitats lúdiques i formatives en el seu temps lliure. Normalment, tenen una activitat constant durant l'any i formen part d'alguna entitat de segon grau.
- **Associacions reivindicatives de conscienciació politicosocial i drets humans.** En aquest cas formen part les entitats feministes i les que defensen els drets del col·lectiu LGTBIQ+.
- **Associacions culturals** centrades a fomentar el teixit cultural alternatiu del poble o ciutat, i crear una oferta cultural i musical alternativa (teatre, festivals de música, art, etc.).

Les entitats juvenils són un **actor clau de dinamització del territori**. Són altaveu i canalitzador de les necessitats i reivindicacions de les persones joves i **parteixen d'una voluntat clara de participació comunitària**. En conjunt, les entitats perceben que generen un **impacte social positiu** a través de la seva activitat continuada, ja sigui mitjançant **l'educació en valors, la dinamització d'espais comunitaris, o la creació de consciència social sobre temes crítics com el feminisme, la diversitat o la inclusió**. Els seus impactes al territori són diversos i segons els resultats obtinguts els hem dividit en:

- **Impacte comunitari i territorial:** Algunes entitats, com Els trençalòs de Castellvell, l'Agrupament Escolta i Guia Alverna i l'AEIG l'Estornell, remarquen que el seu treball fomenta el compromís i la participació en la comunitat, contribuint a la gestió comunitària i l'autoorganització en pobles petits. Les entitats petites sovint són vistes com l'eix vertebrador de la vida social en municipis amb pocs habitants, com Les Arrels

d'Ulldemolins, on són referents per a qualsevol tipus d'activitat, des de festes fins a iniciatives juvenils.

- **Impacte educatiu i en valors:** Entitats com l'Esplai Cal Niolet o l'Esplai la Grapadora subratllen el seu impacte educatiu, treballant valors com el feminisme, la sostenibilitat i el respecte pel medi ambient. A més, diverses entitats mencionen la importància d'educar en la llibertat d'expressió i la creació de consciència en temes socials i polítics, com en el cas del projecte “No Callarem”, que combina música i activisme juvenil.
- **Impacte en la inclusió social:** Algunes entitats, com l'URVisibles, tenen un impacte específic en la defensa dels drets del col·lectiu LGTBIQ+, creant espais segurs per a la comunitat universitària i conscienciant sobre drets i inclusió.
- **Impacte en la cultura i la identitat local:** A nivell cultural, organitzacions com “La Imaginada” o “Histrionis Teatre” juguen un paper important en la dinamització del teixit associatiu de Tarragona, oferint activitats dirigides a tot tipus de públic i donant visibilitat a joves artistes i professionals del territori.

Un altre aspecte analitzat pel que fa al context actual de les entitats juvenils són els reptes amb els quals es troben. La major part d'entitats entrevistades **perceben el relleu com un repte actual**, *“El nostre repte és consolidar-nos com a entitat assegurant el relleu i l'entrada de noves membres compromeses i actives per seguir donant vida a les activitats que organitzem.”* (Tafaners de Bellvei, Bellvei).

Tot i que hi ha entitats que planifiquen accions per a donar-se a conèixer i arribar a més diversitat de gent, i tenen estructures per assegurar un bon traspàs de la informació com ara l'AEIG Alverna (Tarragona) qui comenten que *“una comissió a principi de curs acull les persones noves i se'ls hi fa una formació sobre com funciona el cau, l'organització de l'entitat, pedagogia escolta, etc.”* (AEIG Alverna, Tarragona); s'observa com **moltes de les entitats no tenen el relleu planificat**. En aquests casos, les noves membres s'incorporen perquè ja coneixen alguna persona de dins l'entitat, i a mesura que van participant van entenent el funcionament i estructura interna. *“No tenim estratègies d'acollida i relleu, i creiem que seria interessant. “Normalment, el relleu es dona de manera natural i l'assemblea és molt oberta amb noves membres.”* (Esgangalats de Calafell). Aquest mètode, **afavoreix l'homogeneïtat de perfils de persones i idees dins l'entitat, i dificulta que aquesta es visibilitzi com un espai acollidor per a qualsevol persona**.

Altres reptes clau que mencionen les entitats són **la desigualtat d'implicació i participació** entre membres dins l'entitat. Hi ha entrevistades que comentaven com aquest repte pot ser la conseqüència de diverses causes com ara la manca de compromís i la voluntat de consolidar estructures, o al fet que hi ha persones que estudien i entre setmana viuen fora de la població

de l'entitat. Un altre repte a destacar és la **manca d'espai propi i regulació de locals**, especialment a les ciutats: “*Assegurar-nos el local amb contracte d'ús i ben regulat perquè fins ara no ho estava de regulat. També tenim reptes econòmics i de convivència amb altres entitats, el local genera conflictes.*” (Esplai la Grapadora, Tarragona).

Per acabar, altres reptes mencionats han estat: **la sostenibilitat econòmica de l'entitat, la manca de reconeixement i valoració de la seva tasca, la baixa de representació de la diversitat de la societat dins l'entitat, “voler fer molt amb poques mans”, la manca de formació i els acords amb l'ajuntament**, els quals dificulten la innovació en actes amb molta tradició.

4.2. Articulació Associacionisme juvenil i ESS

4.2.1. Coneixement ESS

Segons l'informe, quan es pregunta pel coneixement sobre el concepte d'ESS, hi ha una tendència clara a com les entitats juvenils presenten un imaginari abstracte sobre el concepte, tot i **compartir molts dels valors de l'ESS**. Dels resultats de les entrevistes s'extreu que una part significativa de les entitats entrevistades expressen que, **tot i sentir-se familiaritzades amb el concepte ESS, no el sabrien definir, i els costa aterrar-lo en accions concretes**. Això concorda amb el fet que un 62,5% de les entitats enquestades diu conèixer l'ESS, però només un 28,1% diu estar-hi en contacte. Una de les persones entrevistades de l'entitat Havanus Borges, defineix l'ESS com “*aquelles accions que beneficien a la societat, però no sabem concretar*”, i una membre del Cau de Valls comenta que “*tot i que som una entitat que formem part de l'ESS, no tenim molta consciència sobre el concepte i com portar-ho a la pràctica*”.

Alhora, moltes entitats, relacionen el concepte ESS amb proximitat, distribució de recursos i riquesa, anticapitalisme, impacte positiu en l'entorn i persones, entre d'altres. A continuació es mostra un núvol de paraules amb els conceptes més relacionats amb l'ESS dels resultats obtinguts.

També s'ha detectat una **manca de consciència i/o percepció per part de les entitats a considerar-se part de l'ESS**.

Aquesta desconexió entre teoria i pràctica de l'ESS **reafirma la necessitat de fomentar la formació i sensibilització**. Tal com deia una membre de l'Esplai del casal Riudomenc, "*molts cops no t'ho plantejges per desconeixement. La base és la formació...*". Per tant, es fa palès que, per tal de fomentar l'articulació de l'ESS i les entitats juvenils, **cal apropar aquest concepte aterrant els diferents eixos en el seu dia a dia**.

Per saber quina articulació tenen les entitats juvenils del Camp de Tarragona amb l'ESS també s'han analitzat els vincles establerts entre les diferents entitats juvenils amb iniciatives de l'ESS del seu entorn, així com l'ús de l'eina "mapa de l'ESS" de Pam a pam. Els resultats mostren que **un 37% de les entrevistades presenten vincles amb entitats de l'ESS**. És significatiu destacar que aquestes relacions es donen principalment amb la cooperativa agrícola local (probablement es tracta d'una relació de consum de proximitat i local de productes). Després, es poden diferenciar les entitats juvenils que tenen per objectiu dinamitzar l'oferta cultural del poble (sobretot de cara a les festes majors), les quals tenen molt vincle amb altres entitats culturals del territori (cultura popular: diables, gegants, etc.), amb les entitats de lleure educatiu, les quals moltes vegades formen part d'entitats de segon grau com Minyons Escoltes i Guies de Catalunya, MCECC o Esplais Catalans entre d'altres, les quals fomenta un vincle més pròxim i constant amb les altres entitats de lleure del territori. Pel que fa a l'eina del "mapa Pam a Pam", un percentatge significatiu de les entitats enquestades (96,3%) no estan familiaritzades amb l'eina. No obstant això, el 3,7% que sí que la coneix, també l'utilitza.

Conclusions

- **Cal fomentar la formació sobre l'ESS a les entitats juvenils** per aterrar els conceptes, incorporar pràctiques i valors de l'ESS en el seu dia a dia, i fomentar l'enxarxament.
- **Cal potenciar la visió de les entitats juvenils com a part de l'ESS i agents de transformació social dins el territori** per empoderar a les joves a fer front als reptes i problemàtiques del seu context amb accions amb potencial de canvi.
- **Cal visibilitzar i donar a conèixer les iniciatives, entitats i projectes de l'ESS a les entitats juvenils** per potenciar l'enxarxament d'aquestes i enfortir el teixit sociocomunitari.

4.2.2. Democràcia interna

Dins l'eix de la democràcia interna s'han avaluat els següents factors: estructura d'organització interna i la presa de decisions de l'entitat, quins càrrecs de responsabilitat hi ha i quines funcions presenten, com es du a terme el relleu, i finalment, la cohesió o dinàmica de les membres de l'entitat.

Estructura d'organització interna i la presa de decisions

L'estructura i funcionament intern de les entitats juvenils del Camp de Tarragona presenta una àmplia diversitat donada pel seu context i història, per les membres que en formen part, i per les activitats que duen a terme. Quan es parla **de l'estructura, es fa referència a la governança d'un grup, i com aquest s'articula per dur a terme les tasques de cures, comunitàries o productives que es plantegi**. Això fa que, per una banda, hi hagi entitats amb **estructures molt definides i amb els rols de poder més visibles** com el cas de AEIG Alverna de Tarragona, en el qual *"Existeix l'EA (Equip d'Agrupament amb uns càrrecs de responsabilitat superiors) que coordina i traspasa la informació al consell de caps (assemblea general). Després hi ha comissions on tots els caps en actiu es poden posar (cadascú segons la seva motivació i disponibilitat)"* o El Cau de Valls que tenen el projecte educatiu on *"es defineix la metodologia, els valors i l'estructura i funcionament intern del cau"*.

Per altra banda, hi ha altres entitats (sobretot les ubicades en poblacions petites) amb **estructures més indefinides, fluides i sense rols definits**, com L'Associació juvenil Les Arrels d'Ulldemolins que diuen que *"no tenim una assemblea formal. És tot molt informal. Si hi ha noves propostes es posen pel whatsapp o es parlen al bar"*, o com Tafaners de Bellvei que *"en general, el canal principal de comunicació i participació és el whatsapp. Quan s'acosta la data d'una activitat de les que preparem, alguna membre proposa fer reunió presencial [...] A la realitat, hi ha molta informació que es transmet en trobades informals entre amistats del poble i on es decideix què fem, que al final depèn de la motivació de les joves. Si hi ha una persona que està motivada per crear una activitat, aquesta persona motiva a la resta per saber si hi ha energia i tirar-ho endavant"*.

Quant a la presa de decisions, **totes les entitats entrevistades (100%) expressen que prenen les decisions de manera assembleària, horitzontal i participativa**. Només La Imaginada i Irashai de Tarragona han matisat que són entitats assembleàries que decideixen per consens, *"on els debats necessiten molt temps"* (La Imaginada - Tarragona). Pel que fa a la periodicitat d'aquestes, un 59% de les entrevistades afirma que es reuneix setmanalment, un 11%

mensualment, un 7% quinzenalment, un 3% semestralment i un 18,5% no té una planificació establerta. En aquest últim cas pot ser que les membres aprofitin la temporada d'estiu (on molt jovent que viu fora dels pobles hi torna) per poder reunir-se i preparar les accions. Aquestes dades mostren que **hi ha entitats molt actives al territori**, però cal tenir en compte un biaix detectat; precisament les actives s'han mostrat receptives a participar en l'estudi mentre que la resta no ha respost a la convocatòria.

També cal comentar que un 70% de les entitats **funcionen per grups de treball o comissions per agilitzar i repartir les tasques i responsabilitats entre les membres de l'entitat**. Aquests, però, poden tenir diferent grau d'autonomia vers l'assemblea general. Aquest model ajuda a evitar la concentració de poder en poques mans, un aspecte que es considera fonamental per promoure un ambient democràtic. No obstant això, la pràctica revela que *"som les mateixes qui sempre tirem del carro"*, com comenta una participant d'AEIG L'Estronell (L'Espluga de Francolí). Aquesta observació assenjala que, **malgrat les estructures que s'intenten establir, el relleu i la distribució de tasques no sempre es produeix de manera efectiva i pot generar malestars, i desigualtat de participació que pot limitar la diversitat d'opinions. Moltes de les entitats tenen conflictes amb el repartiment desigual de responsabilitats i implicació de les seves membres, i molt poques tenen espais definits per a tractar aquests conflictes**. Cal destacar, però, que hi ha entitats com l'Esplai La Grapadora (Tarragona) que analitzen la seva realitat i busquen estratègies per intentar adaptar el seu funcionament a la realitat contextual de les membres per prevenir conflictes, i és per això que *"quan comencen el curs marquen les hores de compromís de cadascú envers el projecte, perquè hi ha diversitat de realitat de les membres, ja que hi ha monitores que viuen fora, i d'aquesta manera s'intenta fer el repartiment de tasques visibilitzant el compromís i realitat de cadascú"*.

Tot i la diversitat d'organització interna, es pot afirmar que **l'òrgan de presa de decisions de totes elles és l'assemblea i la manera d'organitzar-se és per comissions o grups de treball**.

Càrrecs de responsabilitat

Totes les entitats presenten els càrrecs exigits per la legislació catalana, que són els de presidència, tresoreria i secretaria. On sí que hi ha heterogeneïtat és en les funcions d'aquests càrrecs i la seva temporalitat. **Hi ha entitats on aquests rols presenten un poder visible i més responsabilitat respecte a les altres membres de l'entitat i mantenen una estructura més jeràrquica** realitzant funcions de gestió econòmica de l'entitat, fent un seguiment de les tasques i decisions preses per les comissions, tramitant permisos per a les activitats i/o aprovant projectes, com el cas de l'entitat juvenil Mico de la Canonja, on hi ha decisions que són

de junta, hi ha decisions d'assemblea i hi ha decisions de la comissió. Alhora, tota comissió té una persona de junta de referència a qui fer-li traspàs de les decisions preses. Així i tot, es treballa per no veure la junta com un òrgan superior, sino com un òrgan que vetlla pel bon funcionament de l'entitat.

En canvi, hi ha altres com URVisibles de Tarragona qui comenten **“som una entitat assembleària i horitzontal. La legislació obliga que hi hagi aquests rols, existeixen càrrecs, però no s'utilitzen, realment no existeixen”**. Pel que fa a la temporalitat d'aquests càrrecs, un 22,2% de les entitats entrevistades ens comenten que els càrrecs es renoven cada 2 anys o menys, un 44,4% cada 3-5 anys i un 33,3% dels casos no tenen la durada dels càrrecs definida. Aquest fet contrasta amb la normativa catalana que exigeix un mínim de 3 persones a la junta (presidència, secretaria i tresoreria) i la definició d'una durada màxima dels mandats en els estatuts de les associacions. Per tant, les entrevistades o pertanyen a col·lectius sense forma jurídica o no apliquen els acords establerts en els seus estatuts.

Relleu

Pel que fa al relleu i acollida de noves membres, **hi ha entitats que reconeixen la importància d'un bon procés de formació per a noves membres, perquè aquestes disposin de la informació necessària per poder participar en igualtat**, ja que “la informació és poder”. Un model de formació inicial es veu implementat en entitats com AEIG Alverna de Tarragona, que diu que *“una comissió a principi de curs acull les persones noves i se'ls hi fa una formació sobre com funciona el cau”* o Mico de la Canonja qui fa una reunió amb les membres que entren noves per explicar el projecte, qui són, l'origen, el funcionament, i com participar. A més a més, a final de curs van a l'institut a presentar l'associació i convidar les joves a participar-hi. Actualment, estan intentant introduir la figura dels padrins i padrines, però no acaba funcionant, o no és necessari.

Això contrasta amb el que s'observa en altres entitats, on **la falta d'una estructura interna definida i un relleu no planificat pot dificultar la integració de noves veus o la reproducció d'opressions socials en la presa de decisions, i pot ser perjudicial per al creixement de les organitzacions i la inclusió de noves perspectives i diversitat dins el grup**. Un exemple és el de Tafaners de Bellvei que deixen palès la dificultat de ser un grup heterogeni quan expressen que *“les membres que van entrant, són conegudes d'alguna jove de l'entitat. És orgànic però amb comptagotes, i ara veiem que hi ha moltes joves que no estan motivades a participar, que no coneixem, i no sabem com arribar a elles”*.

Tal com s'ha comentat anteriorment, es destaca que **el relleu és un tema preocupant per moltes de les entitats juvenils entrevistades**, ja que ho consideren un repte actual per assegurar l'activitat de l'entitat. Per això, és necessari **generar espais de reflexió amb perspectiva feminista on definir l'estructura de l'entitat i el procés d'incorporació de noves membres i transmissió d'informació per assegurar-nos una participació assembleària real, un augment de la diversitat en el perfil de les membres de l'entitat i una continuació de l'activitat planificada en el temps.**

Dinàmica de grup i cohesió

Les dinàmiques del grup sempre han estat valorades molt positivament, i vistes com **una de les raons principals per les quals tira endavant l'entitat i en formen part les seves membres.**

Així i tot, molt **poques entitats tenen espais de cohesió planificats o creats expressament dins la seva activitat, o figures i/o espais de gestió de conflictes emocionals que vetlli per la bona dinàmica del grup.** El més comú, és trobar els espais de cures i cohesió en espais informals, assemblees o durant la realització de la mateixa activitat de l'entitat.

En resum, la democràcia interna dins de les entitats juvenils presenta tant oportunitats com reptes. **La necessitat d'unir una estructura organitzativa que tendeixi a l'horitzontal amb una participació equitativa és crucial per al desenvolupament de valors de l'ESS.**

Conclusions

- **Cal avançar cap a models d'estructura semidefinits amb rols de lideratge visibles** per definir el funcionament intern i fer accessibles a tothom els espais de participació.
- **Cal vetllar per un relleu planificat** on hi hagi un traspàs d'informació a les noves membres sobre l'entitat, els objectius i el funcionament per assegurar una participació més igualitària i democràtica.
- **Cal destinar espais a la gestió de conflictes emocionals i malestars** per afavorir un bon clima dins l'entitat.

4.2.3. Perspectiva feminista

La perspectiva feminista és un dels valors més mencionats entre les entitats juvenils del Camp de Tarragona. Tanmateix, aquesta declaració sovint no es tradueix en accions concretes o estructurades. **El 74% de les entitats afirma que aquest és un valor central, però moltes d'elles tenen dificultats per aterrar-lo en pràctiques tangibles** dins les seves dinàmiques internes. Aquesta realitat posa de manifest un desajust important entre la teoria i la pràctica. Un exemple clar és el de *Cau de Valls*, que reconeix que, malgrat tenir el feminisme com a principi educatiu, *"queda a l'aire com aplicar-lo"*. **Aquest cas revela que, en moltes entitats, la perspectiva feminista és més aviat simbòlica que pràctica.**

L'absència d'estructures i protocols que fomentin aquesta perspectiva és un problema recurrent. En aquest sentit, **el feminisme no es treballa de manera formal en moltes entitats**, deixant el seu impacte a la sensibilitat individual de les membres. Per exemple, Tafaners de Bellvei menciona que *"no s'ha generat mai un espai per parlar de com s'aplica aquesta perspectiva dins l'entitat, i que tot depèn de la sensibilitat de les persones que en formen part"* Això demostra la manca de mecanismes formals per assegurar que la perspectiva feminista no esdevingui un concepte abstracte.

D'altra banda, és important destacar que, malgrat aquestes limitacions, un 96,9% de les entitats sí que consideren que tenen la mirada feminista incorporada a l'associació. **Aquesta autopercepció, tot i ser positiva, sembla no correspondre's plenament amb els fets observats.** La falta d'una aplicació formal del feminisme en el dia a dia de les organitzacions genera una contradicció entre els valors declarats i les pràctiques reals.

S'ha observat, en general una manca d'espais de reflexió. **Tot i que moltes entitats reconeixen el feminisme com a valor central, no es generen espais per debatre com es pot aplicar en les seves dinàmiques internes.** Això fa que el feminisme esdevingui un concepte teòric, poc vinculat amb les pràctiques diàries. Tal com apunta GN TGN, *"falta consciència i entendre conceptes, volem que tothom s'ho plantegi"*. Aquest desig de reflexió no es tradueix, però, en accions concretes dins l'organització.

Interseccionalitat

En relació amb la interseccionalitat, **es constata una notable manca de diversitat més enllà del gènere dins les entitats juvenils.** Tot i que hi ha una representació significativa de dones en els càrrecs de responsabilitat (63,4%) i un cert grau de diversitat de gènere amb un 1,1% de

persones no binàries ocupant aquests rols, altres eixos de diversitat com la racialització o la classe social estan poc representats.

Aquest fet suggereix que a les entitats juvenils els és difícil acollir la diversitat més enllà de la diversitat de gènere o LGTBIQ+. Tal com expressa Boixets de l'Arboç, "*més enllà de la diversitat LGTBIQ+, el perfil de les joves és molt homogeni en termes de classe econòmica i origen cultural*". **Aquesta manca de diversitat posa de manifest que moltes entitats juvenils no tenen els mecanismes per arribar a diferents perfils de joves, cosa que redueix l'abast del seu impacte transformador.**

La interseccionalitat és clau per evitar que la mirada feminista reproduïxi altres formes de discriminació, com la racial o la socioeconòmica. Entitats com Tafaners de Bellvei reconeixen que "*no hi ha persones racialitzades*" i que econòmicament "*tots tenim un nivell semblant*", cosa que limita la capacitat d'inclusió de l'entitat. Aquesta situació posa en relleu la necessitat d'ampliar el debat sobre el feminisme per integrar diferents perfils presents al territori, però no a l'entitat.

L'absència de persones racialitzades o amb diversitat socioeconòmica demostra que l'enfocament feminista d'aquestes entitats és sovint parcial i limitat al gènere. Això és problemàtic perquè reproduïx altres formes de desigualtat i impedeix que el feminisme arribi a ser un motor de transformació social real.

Plans d'igualtat i protocols de prevenció de violències

La implementació de plans d'igualtat i protocols de prevenció de violències és desigual entre les entitats juvenils. Malgrat que alguns grups han fet avenços significatius, com La Imaginada (Tarragona), que ha actualitzat els seus protocols per incloure la perspectiva feminista i la prevenció de violències masclistes, **la majoria de les entitats (59,3%) no disposen d'aquests mecanismes i les que sí que en disposen és perquè aquest és creat per una entitat de segon grau**, com és el cas dels esplais o els agrupaments escoltes. Aquest és un fet significatiu, ja que **els protocols són essencials per establir un marc formal de protecció i actuació davant situacions de violència o desigualtat.**

La manca de plans d'igualtat i protocols de prevenció de violències evidencia una bretxa entre la voluntat d'adoptar una perspectiva feminista i la realitat de les pràctiques organitzatives. Aquesta dificultat s'accentua quan es té en compte que algunes entitats, tot i declarar-se feministes, no tenen una estructura clara que permeti aplicar aquests valors de manera

sistemàtica. Per exemple, La Morera del Montsant comenta que “no s'ha aplicat cap acció concreta per incorporar aquesta perspectiva, i ni tan sols són conscients d'haver-ho fet”. Aquest fet limita l'efectivitat de la perspectiva feminista dins les entitats juvenils.

Conclusions

- **Cal potenciar la formació sobre perspectiva feminista a les entitats juvenils** per generar espais d'autodiagnosi, de reflexió i canvi per afavorir un funcionament i unes accions més justes i que avancin per la igualtat de gènere.
- **Cal acompanyar a entitats a crear protocols contra violències** per dotar d'eines per a la prevenció, detecció i intervenció davant situacions de violència i generar espais segurs i lliures d'agressions discriminatòries.
- **Cal establir estratègies per fer les entitats juvenils més inclusives i diverses**, representatives del seu context, per incorporar més opinions, mirades i eixos i així augmentar el seu impacte transformador.

4.2.4. Proveïdores

L'ús de proveïdores entre les entitats juvenils del Camp de Tarragona es basa, principalment, en criteris de proximitat geogràfica. Aquesta prioritització de la proximitat pot semblar coherent amb els valors de l'ESS, ja que afavoreix el consum local, però la proximitat no garanteix que les proveïdores compleixin amb criteris de sostenibilitat o respecte als drets laborals. Això suggereix la **necessitat d'un debat més ampli dins les entitats per establir criteris que reflecteixin millor els valors de l'ESS.**

Un **37% de les organitzacions enquestades tenen vincles amb entitats de l'ESS**, sobretot en termes de consum de productes locals, ja que aquesta vinculació sovint és amb la cooperativa agrícola del territori. Aquesta dada demostra que, tot i que les entitats juvenils valoren la proximitat, moltes no estan alineades amb altres valors de l'ESS, com el respecte als drets laborals, els valors de la proveïdora, o la no presència d'intermediaris. Un exemple d'això és el que expressa una membre de l'Esplai Cal Niolet (Santa Coloma de Queralt): *"En alguns casos tenim en compte el consum responsable, però no en tots. No ho prioritzem, només quan és possible"*. Moltes entitats troben limitacions econòmiques i logístiques per proveir-se d'entitats de l'ESS i **prioritzen altres factors com el preu o la disponibilitat dels productes.**

De fet, el desconeixement dels serveis i productes de l'ESS és una altra limitació. Si es rescaten dades d'apartats anteriors, **el 96,3% de les entitats no estan familiaritzades amb eines com el "Mapa Pam a Pam" que promou el consum responsable i ètic dins l'ESS.**

Conclusions

- **Cal visibilitzar l'oferta de productes i serveis dins l'ESS i els seus valors a les entitats juvenils per afavorir així el seu consum i vincles entre aquestes.**
- **Cal fomentar els espais de reflexió intern de les entitats per establir criteris de consum propis que afavoreixin les iniciatives de l'ESS.**
- **Cal apostar per models d'ús compartit de recursos entre entitats**

4.2.5. Llicències lliures i obertes

L'ús de llicències lliures i obertes és pràcticament inexistent entre les entitats juvenils del Camp de Tarragona. **La majoria de les organitzacions no coneixen aquestes llicències**, que permeten la distribució i modificació lliure de continguts, fomentant així la col·laboració i el coneixement compartit. El coneixement i l'ús de programari lliure és molt baix entre les entitats juvenils. **Només l'11% de les entitats enquestades s'identifiquen amb aquest valor de l'ESS** i només el 7,4% utilitzen programari lliure, en les entrevistes aquesta dada és encara més baixa, només el 3,7% de les entitats entrevistades afirma estar familiaritzada amb aquest criteri.

Aquesta manca d'interès pel programari lliure pot ser deguda a la falta d'informació sobre els seus beneficis, tant a nivell econòmic com a nivell de valors. El programari lliure promou la col·laboració, la transparència i la llibertat dels usuaris, aspectes que estan alineats amb els principis de l'ESS. L'ús de programari lliure és pràcticament inexistent en les entitats juvenils.

Conclusions

- **Cal apropar i donar a conèixer eines tecnològiques de llicència lliure i oberta a les entitats juvenils per a fomentar-ne el seu ús.**

4.2.6. Finances transformadores

Dins de l'eix de finances transformadores, s'han analitzat els dos següents factors: Ús de finances ètiques a l'entitat i la sostenibilitat econòmica de l'entitat.

Ús de finances ètiques a l'entitat

Pel que fa al coneixement d'eines i finances ètiques és del 70,5% entre les entitats entrevistades. Tot i això, només **un 42,1% de les que coneixen les eines, les fan servir (un 37,5% del total)**. Tal com expressa l'Associació Arrels d'Ulldemolins *“entenem que no són els grans bancs, que tenen més en compte l'economia local. Ho coneixem, però no ho fem servir”*. Cal tenir en compte que, per l'anàlisi d'aquest últim punt, s'ha considerat banca ètica Caixa d'Enginyers, Caixa Guissona i Arquia Banc, que són les tres entitats bancàries que les associacions juvenils utilitzen a banda de la banca convencional com la Caixa i BBVA. A més, també hi ha el 12,5% de les participants que han reportat no utilitzar cap servei bancari.

Un 26% de les entitats estan interessades a passar-s'hi, ja que hi ha coneixement i consciència sobre la necessitat, però encara no fan el pas. En general, les raons per no utilitzar la banca ètica són els següents:

- Manca de debat sobre aquesta opció dins de la seva entitat.
- Preferència per la banca convencional a causa de la presència de sucursals físiques al seu municipi i per la practicitat que això suposa: *“Entra dins els nostres valors, però prioritzem ser pràctiques i no ho veiem viable”*. (AEIG l'Estornell, l'Espluga de Francolí).
- Suposa molta burocràcia.
- Elevades comissions.

Sostenibilitat econòmica de l'entitat

La darrera qüestió d'aquest bloc té a veure amb la sostenibilitat econòmica de l'entitat i si més enllà de la quota de les sòcies i actes propis, reben el suport de les administracions públiques.

Per una banda, **la majoria sí que reben subvencions dels ens públics, siguin locals, comarcals o de la Generalitat de Catalunya**. No obstant això, **el gruix principal d'ingressos** no prové de les subvencions, sinó de les **activitats d'autofinançament** que realitzen: *“Econòmicament, ens mantenim amb les quotes de les famílies i un petit ajut de 200 € de l'ajuntament i els guanys de les barres de les festes de Sant Joan”* (Cau de Valls, Valls) o *“tenim 3 branques diferents de finançament: subvencions com el conveni de l'Ajuntament, lots de patrocinis i recaptació de cada festa per invertir-la a l'esdeveniment següent”* (No callarem, l'Espluga de Francolí).

Per altra banda, un **40,7% no reben subvencions públiques de cap mena** i se sostenen amb les quotes de les sòcies i les activitats d'autofinançament: *“gràcies al coixí econòmic que tenien, els va permetre autofinançar-se els primers actes i no acceptar subvencions de l'ajuntament i estar lligats a les demandes d'aquests i tenir autonomia”* (Boixets de l'Arboç, L'Arboç). També hi ha entitats que reben **suport no econòmic** per part de l'administració, com la facilitació d'infraestructures o la facilitació de tràmits burocràtics, sobretot en els pobles petits.

Conclusions

- **Cal acompanyar a les entitats juvenils a fer el canvi a la banca ètica.**
- **Cal facilitar la gestió econòmica amb la banca ètica a àmbits rurals per fer-la més accessible.**
- **Cal fomentar ajudes econòmiques per entitats juvenils per afavorir les seves accions i dinamització sociocomunitària al territori.**

4.2.7. Arrelament territorial

Pel que fa a l'arrelament territorial, s'han analitzat els següents factors: vincle amb l'entorn, necessitats del territori i col·laboració amb entitats, participació en actes i impuls d'iniciatives. L'arrelament territorial és el valor de l'ESS amb major representació en les entitats juvenils entrevistades.

Vincle amb l'entorn

El 100% de les entitats consideren que tenen un vincle amb l'entorn, però aquest varia segons el nivell de participació en activitats locals. **La majoria dels enquestats (88,8%) manifesten participar en almenys un esdeveniment local**, tot i que la proporció més gran d'entitats participa d'entre uns **3 a 5 esdeveniments locals**. És important considerar l'heterogeneïtat de la mida dels municipis en interpretar aquestes dades, ja que la freqüència de participació pot variar significativament en funció del nombre d'activitats disponibles en cada municipi: *“Tot el poble ens dona molt suport i estem contentes de l'espai que hem creat per les joves del poble. La gent vol que l'associació no mori perquè valoren la feina i la necessitat de l'associació, al final fomentem la cultura popular i el patrimoni del poble”* (Boixets de l'Arboç, L'Arboç).

Necessitats del territori

En general, la majoria d'entitats comenten que **sí que donen resposta a les necessitats del territori**. Per una banda, les entitats que tenen participants, responen directament a les necessitats d'aquests, com per exemple les necessitats dels infants i joves dels caus i esplais. D'altra banda, hi ha altres entitats que donen resposta a necessitats del territori amb la dinamització local d'activitats, especialment en poblacions petites, o generant consciència amb la seva activitat o donant resposta a problemàtiques socials comunes: *"Donem resposta a problemàtiques del col·lectiu LGTBIQ+"* (URVisibles, Tarragona).

Col·laboració amb altres entitats

Pel que fa a la col·laboració amb altres entitats, **la gran majoria de les entitats (89%) col·laboren amb altres entitats o col·lectius**. Les col·laboracions més freqüents s'estableixen amb entitats culturals (59%), juvenils (26%) i lleure (18,5%): *"Estem en contacte amb moltes entitats de la Canonja i d'altres entitats culturals del territori. Sentim que ens tenen en compte. Tenim també molt bon contacte amb ajuntament i l'institut"* (Mico de la Canonja, La Canonja).

A part, també hi ha entitats que mantenen una relació estreta amb l'Ajuntament o amb altres institucions juvenils de les poblacions que en tenen. Finalment, algunes entitats, sobretot les de lleure com els caus i esplais, també es relacionen amb altres associacions de lleure de la mateixa comarca o de la província, ja que formen part de moviments o federacions d'entitats de segon grau. Tot i això, en general **la major part de les col·laboracions entre entitats es donen en un context informal o en el marc d'activitats o projectes específics**, en lloc de formar part d'una xarxa o iniciativa estructurada i formalitzada.

Les entitats que no tenen vincle amb altres associacions exposen que és perquè prioritzen l'activitat de l'entitat en si o perquè s'ho plantegen fer en un futur: *"De moment no hem col·laborat amb cap entitat, però tenim ganes de fer-ho"* expressen GN TGN.

Conclusions

- **Cal reconèixer les entitats juvenils com a agents dinamitzadors del territori amb un gran valor social, cultural i educatiu.**
- **Cal potenciar una xarxa estructurada i definida entre entitats juvenils a escala comarcal** per fomentar l'intercanvi d'experiències, aprenentatges i enfortir el teixit associatiu juvenil del Camp de Tarragona.

4.2.8. Sostenibilitat ambiental

En aquest últim eix, s'ha analitzat sobre els criteris ambientals de cada entitat i la seva política de prevenció i gestió de residus.

La sostenibilitat ambiental és un valor que en general les entitats (el 96,6%) tenen força present i que apliquen, sobretot en qüestions de reciclatge i reutilització: “*Fem servir les tres R (reduir, reutilitzar i reciclar), i l'ús del transport públic.*” (AEIG Alverna, Tarragona). Així doncs, les **mesures ambientals més generalitzades** a les entitats són:

- Gots reutilitzables (alguns no retornables)
- Reutilització de material
- Compartir transport privat o ús de transport públic
- Ús de papereres de reciclatge

Sobretot, hi ha implicació en aquest últim ítem, ja que la majoria d'entitats reciclen. A més a més, cada entitat dins del seu àmbit té algunes estratègies per intentar reduir els residus generats: comprar a l'engròs, vaixella reutilitzable, no malbaratar aliments, escenografies reutilitzables, entre d'altres.

Tot i aquestes mesures, hi ha un **sentiment generalitzat que podrien fer més del que fan, però manca temps i planificació, o no es un tema que es consideri prioritari:** “*és un tema que ens hauríem de plantejar més*” (Tafaners de Bellvei, Bellvei).

Conclusions

- **Cal potenciar l'enfocament ecosocial per prendre consciència de la nostra ecodependència i la situació d'emergència climàtica que vivim actualment per promoure canvis cap a un futur més sostenible i amb menys impacte ecològic.**

4.3. Articulació Associacionisme juvenil i lluites al territori

4.3.1. Lluites i entitats de defensa del territori

Per últim, s'ha preguntat sobre el seu coneixement i implicació com a entitat en les lluites i entitats de defensa del territori. Observem com les lluites i plataformes més conegudes són "Aturem el Hard Rock" (37%), "Cel Net" (22%) i "Revolta Pagesa" (11%). Tot i conèixer lluites territorials, **només un 11,1% de les entitats s'involucren activament en aquest tipus d'accions**. Força membres entrevistades comenten que tot i no participar-hi com a entitat, algunes membres hi participen a nivell individual. Creiem que la manca d'autopercepció com a agents de canvi fa que el posicionament polític davant lluites en defensa del territori no es contempli com una opció. *"Estem l'aguait del que passa, però cadascú s'hi suma a títol personal. Les monitores portem debats amb els infants si es dona peu, hem parlat de temes de renovables (molins, plaques solars)"* (Esplai Cal Niolet, Santa Coloma de Queralt).

Conclusions

- **Cal apropar les lluites en defensa del territori a les entitats juvenils per sensibilitzar sobre el conflicte i fer-les sentir partícips.**
- **Cal promoure la visió de les entitats juvenils com agents de canvi i transformadors de la societat per empoderar-les en la lluita en defensa del territori.**

5. Conclusions

En primer lloc, comentar que **concepte d'ESS és familiar entre les entitats juvenils i aquestes comparteixen els seus valors, així i tot, la definició del concepte és abstracte i per tant, el coneixement sobre aquest és baix.** Això es tradueix en un gran potencial per a la implementació de pràctiques d'ESS acompanyades d'un procés de **formació i conscienciació** sobre el seu poder transformador. En aquest sentit, les polítiques públiques de joventut han de **proporcionar els recursos i el suport necessaris per afrontar les mancances organitzatives de les entitats,** com ara la dificultat en el relleu generacional i la implicació dels seus membres. També cal destacar la importància de **promoure espais de debat i reflexió dins les entitats i entre les entitats** per definir accions que posin en pràctiques els valors de l'ESS. Finalment, la **creació de xarxes i la col·laboració entre entitats juvenils, juntament amb el suport de les polítiques públiques, són claus per a l'enfortiment del teixit associatiu i la consolidació de l'ESS en l'àmbit juvenil.**

En segon lloc, les entitats juvenils **mostren una manca de consciència sobre la seva capacitat de transformació social en el seu entorn.** Per tant, és crucial **fomentar el reconeixement de la seva tasca sociocomunitària** per empoderar a les entitats juvenils amb les seves tasques.

En definitiva, l'estudi mostra un panorama amb **importants oportunitats per a l'ESS en el context de les entitats juvenils.** Aquestes entitats, amb el suport adequat i la consciència del seu potencial, **augmentaran el seu impacte com a agents claus de transformació social guiats** fent ús de la gestió democràtica i participativa, el compromís amb la comunitat, la sostenibilitat ambiental i l'equitat de gènere, la perspectiva transformadora de l'economia i la societat, i la intercooperació i treball conjunt. **La formació, la creació de xarxes i el compromís de les polítiques públiques són elements fonamentals per a la consolidació d'un ecosistema juvenil més participatiu, feminista i sostenible.**

6. Línies estratègiques

A partir de l'anàlisi dels resultats, hem elaborat una sèrie de línies estratègiques que tenen per objectiu ser una guia per a polítiques públiques de joventut, projectes enfocats a l'empoderament de les persones joves i accions impulsades o dirigides a les entitats juvenils del Camp de Tarragona.

6.1. Sensibilització, formació i conscienciació sobre l'ESS

- **Formacions per a entitats** per acostar i donar a conèixer els conceptes i valors de l'ESS a les entitats juvenils i integrar-ne els seus principis en el funcionament quotidià de les entitats per avançar cap a entitats més justes i igualitàries.
- Creació i difusió d'un **recull de recursos pedagògics dels eixos de l'ESS** que facilitin el debat intern en el si de les entitats i el desenvolupament d'accions alineades amb l'ESS.
- **Crear espais de reflexió interna de** les entitats per tal de millorar la seva governança i funcionament intern en relació amb els eixos de l'ESS:
 - **Acompanyaments personalitzats** adaptats a les necessitats contextuais de les entitats per generar espais de reflexió necessaris per aprofundir en problemàtiques, inquietuds o necessitats del funcionament de l'entitat i promoure canvis alineats amb els valors de l'ESS
 - Afavorir l'acompanyament, suport i xarxa per a entitats juvenils **des de les administracions públiques**, especialment departaments de joventut. Ens referim a suport en necessitats de les entitats, siguin burocràtiques o de resolució de possibles conflictes amb els quals es troben les entitats, com ara la manca d'implicació d'algunes membres i de relleu, el desconeixement sobre la creació de protocols d'abordatge de violències masclistes, entre d'altres.
- Crear **espais de reflexió i debat** entre les entitats juvenils unides per comarques o temàtiques per conjuntament buscar estratègies a les necessitats contextuais.

6.2. Creació i reforçament de vincles entre ESS i entitats juvenils

- **Establir trobades per fer xarxa** entre entitats de l'ESS i entitats juvenils per descobrir potencialitats de vincles, possibles sinergies, fomentar l'intercanvi i suport mutu i la creació de projectes conjunts.

- Promoure una **coordinació entre entitats juvenils del territori** que vetllin per enfortir les relacions, compartir recursos i crear projectes amb objectius comuns per ampliar el seu impacte al territori. Aquesta coordinació es podria facilitar en l'àmbit comarcal.

- **Accions de difusió dels resultats del projecte**
 - Fer arribar els resultats de l'informe a regidories i tècniques de joventut dels diferents municipis perquè els plans, programes i projectes incorporin les línies estratègiques i recomanacions plantejades al present informe.

7. Annexos

7.1. Model enquesta

El projecte Joves, ESS i transició ecosocial al Camp de Tarragona és una investigació-acció-participativa (IAP) amb l'objectiu d'analitzar com les entitats juvenils al Camp de Tarragona es relacionen amb l'Economia Social i Solidària, la transició ecosocial i les lluites per la defensa del territori. Els objectius del projecte són:

- Analitzar la incorporació de valors i pràctiques de l'ESS en les entitats juvenils.
- Detectar necessitats en aquests àmbits per impulsar accions conjuntes.
- Crear vincles entre les entitats juvenils i el teixit d'ESS al territori per desenvolupar i consolidar aquests valors i pràctiques.

El qüestionari no us prendrà més de 5 minuts!

0. Dades de contacte:

Nom de l'entitat juvenil	Persona de contacte
Municipi	Correu electrònic de l'entitat juvenil
Comarca	Instagram o altres xarxes socials de l'entitat
Mòbil de contacte de l'entitat	

1. Enquesta breu

1.1. Coneixes l'Economia Social i Solidària?

- Sí
- No

1.2. Treballeu o teniu contacte amb entitats de l'Economia Social i Solidària? (cooperatives o altres)

- Sí
- No

1.3. En cas que sí, amb quines entitats?

2. A la vostra entitat, preneu les decisions de manera horitzontal i participativa?

Sí

No

3. Incorporeu o teniu en compte la perspectiva feminista en la vostra entitat? (Teniu algun protocol o comissió per la prevenció de violències? El feminisme entra dins els vostres valors?)

Sí

No

4. Teniu en compte el consum responsable a l'hora d'adquirir productes o serveis? (Consum de proximitat, valors de les empreses o entitats proveïdores de materials o serveis)

Sí

No

5.1. Coneixeu el programari lliure?

Sí

No

5.2. En cas que sí, l'utilitzeu a la vostra entitat?

Sí

No

6.2. Coneixeu les finances ètiques?

Sí

No

6.2. En cas que sí, les utilitzeu a la vostra entitat?

Sí

No

7.1. Considereu que la vostra entitat està vinculada amb la població?

Sí

No

7.2. Teniu vincle amb altres entitats?

Sí

No

7.3. En cas que sí, amb quines?

8. Preneu mesures per la sostenibilitat ambiental? (Papereres de reciclatge, gots reutilitzables, transport públic...)

Sí

No

9.1. Participeu a lluites per la defensa del territori com a entitat?

Sí

No

9.1. En cas que sí, quines?

9.2. Coneixeu entitats que lluiten per la defensa del territori a la vostra zona?

Sí

No

9.3. En cas que sí, quines?

7.2. Guió Entrevista

Dades persona/es entrevistada/es

Nom i cognoms:	Edat:
Gènere:	Tipus d'entitat:
Entitat:	Rol dins l'entitat:
Nombre de membres i sòcies:	Comarca:
Població:	

0. Context

- 0.1. Quins són els objectius i accions principals de la vostra entitat?
- 0.2. A qui va dirigida la vostra activitat principal?
- 0.3. Quins són els vostres valors com a associació?
- 0.4. Quin creus que és l'impacte social de la vostra associació a la comunitat (poble, barri, zona...)?
- 0.5. Amb quins reptes us trobeu actualment com a associació?

1. Introducció

- 1.1. Què és per a tu l'Economia Social i Solidària?
- 1.2. Coneixes el mapa de Pam a Pam? En cas que sí, l'has utilitzat mai?
- 1.3. Us relacioneu amb entitats que formen part de l'ESS? Què feu amb elles?
- 1.4. Quins dels criteris teniu en compte dins la vostra associació?
 - Democràcia interna
 - Perspectiva feminista
 - Proveïdores
 - Llicències lliures i obertes
 - Finances transformadores
 - Arrelament territorial
 - Sostenibilitat ambiental

2. Democràcia interna: Com ens organitzem i prenem les decisions?

Es refereix a la participació (si hi ha espais per a participar, qui pot participar...), la presa de decisions (que sigui clar el procés i els espais o que es distingeixi una consulta d'una decisió vinculant) i l'accés a la informació (sense això, la participació és desigual: la info és poder!)

2.1. Quantes persones ocupen càrrecs de responsabilitat en l'estructura de l'associació? Dir el nombre de càrrecs de junta i també responsables que fan que tiri endavant l'entitat

2.2. Durant quant de temps ocupen aquests càrrecs habitualment? Tenen una antiguitat màxima establerta?

- 2.3. **Quantes membres actives sou** (en cas d'entitats de lleure, caps i monitores, sense comptar infants i joves)?
- 2.4. **Com us organitzeu?** (saber si existeixen comissions o altres formes d'organització) **Quins rols hi ha dins l'entitat?**
- 2.5. **Quins òrgans o espais de participació teniu? Amb quina freqüència us reuniu?**
- 2.6. **Com preneu les decisions? Qui les pren?**
- 2.7. **Com s'inclouen les persones que no ocupen càrrecs de responsabilitat en la presa de decisions?**
- 2.8. **Com fometeu que s'uneixin persones noves? Com gestioneu el relleu i l'acollida de noves persones?**
- 2.9. **Com promoueu un bon ambient dins l'organització?**

3. Perspectiva feminista i interseccional: Com ens repartim les tasques i quins rols tenim?

Valorem les pràctiques per a revertir les desigualtats del sistema heteropatriarcal: des de mesures externes com el llenguatge, fins a internes com la distribució de tasques de cura o de representació pública. És clau diferenciar les tasques productives de les reproductives.

- 3.1. **De les persones que ocupen càrrecs de responsabilitat en l'estructura de l'associació, quantes són dones, homes, no binàries?**
- 3.2. **Es reflecteix la diversitat interseccional** (col·lectiu LGTBIQ, persones racialitzades, persones amb discapacitat, problemàtiques de salut mental...) **en la vostra entitat?**
- 3.3. **L'entitat utilitza un llenguatge no sexista i inclusiu?**
- 3.4. **Com apliqueu els valors de la perspectiva feminista i interseccional dins el funcionament de l'entitat?**
- 3.5. **Compteu amb un pla d'igualtat i/o protocol per la prevenció de violències?**
- 3.6. **Com repartiu les tasques de cura de l'entitat** (preparar l'espai, neteja, recollida...)?

4. Proveïdores: Com ens abastim de béns i serveis? Què i on comprem?

Valorem la proximitat, el respecte als drets laborals (comerç i comercialització justa) i la no presència d'intermediaris en els proveïdors tant d'allò que comercialitza la iniciativa, com de tots aquells béns o serveis que necessita comprar o contractar per al seu funcionament.

- 4.1. **Quins valors i criteris tenen les proveïdores a qui contracteu serveis o béns?**
 - **Material**
 - **Aliments**
 - **Recursos**
 - **Infraestructures**
 - **Serveis**
- 4.2. **Teniu alguna entitat o empresa proveïdora que formi part de l'ESS? Quina o quines?**
- 4.3. **A l'hora d'adquirir un producte, es té en compte un consum responsable?**

5. Llicències lliures i obertes: Quines eines digitals utilitzem?

Considerem transformador i amb un impacte social positiu l'elaboració o ús de continguts sota llicències lliures i obertes. Ens referim al programari, coneixement i material gràfic, audiovisual o musical, però també a les llavors, els patrons, les receptes, etc.

5.1. Arran de la vostra activitat, genereu algun tipus de bé, servei o material que poseu a lliure disposició del comú? Posar exemples de la descripció de dalt.

5.2. Coneixeu o feu ús del programari lliure?

6. Finances transformadores: On tenim els diners?

Considerem imprescindible que les iniciatives no alimentin la banca capitalista convencional i les seves pràctiques, sinó que facin ús de finances ètiques. Incloem aquí l'intercanvi, els grups d'autofinançament, el micromecenatge, la moneda social, i les asseguradores ètiques.

6.1. Coneixeu la banca ètica? Us heu plantejat mai d'utilitzar-la?

6.2. Amb quina o quines entitats financeres opereu (si no són banca ètica)? Per què no amb les de banca ètica?

6.3. Com aconsegiu diners per sostenir la vostra activitat? Rebeu subvencions d'administracions públiques?

6.4. En cas que no, amb quins recursos us sosteniu?

7. Arrelament territorial: Com ens vinculem amb l'entorn?

Ens referim a l'adequació de les iniciatives a les realitats dels territoris i a la contribució que aquestes fan al seu entorn més proper. Com per exemple, participar al teixit associatiu i comunitari, col·laborar amb festes majors,...

7.1. Com us vinculeu amb l'entorn? Quina és la vostra interacció amb la població o territori?

7.2. Com escolteu o doneu resposta a necessitats del territori que us envolta?

7.3. En quin grau esteu obertes a participar d'activitats del poble, barri o zona?

7.4. Organitzeu activitats emmarcades en esdeveniments locals? En quins?

7.5. Amb quin tipus d'entitats col·laboreu? (culturals, esportives, administració...)

7.6. Participeu de xarxes o iniciatives locals conjuntament amb altres entitats? En quines?

7.7. Impulseu o lidereu alguna activitat o iniciativa on hi hagi col·laboració amb altres agents del territori?

8. Sostenibilitat ambiental: Com reduïm la nostra petjada ecològica?

El capitalisme aposta pel creixement il·limitat a costa de la destrucció del territori i el medi ambient. L'ESS ha d'incorporar la preocupació per minimitzar l'impacte ecològic que genera la seva activitat econòmica en la seva producció, comercialització i mobilitat..

8.1. A l'hora d'organitzar esdeveniments, quins criteris ambientals teniu en compte? (papereres per reciclar, gots reutilitzables, etc)

8.2. Com preveniu la creació de residus?

8.3. Quines altres mesures preneu en relació a la sostenibilitat ambiental? Com reduïu la vostra petjada ecològica?

8.4. Participeu d'alguna lluita per la defensa del territori? Com us hi heu vinculat?

8.5. Quines entitats o plataformes coneixeu que estiguin actives a la vostra zona actualment?

9. Tancament

9.1. Quins creus que són els motius principals pels quals la vostra entitat utilitza o no els criteris anteriors?

9.2. Què podem fer des de les cooperatives per fomentar el coneixement de l'ESS i els seus valors?

9.3. Voldries afegir alguna cosa més?

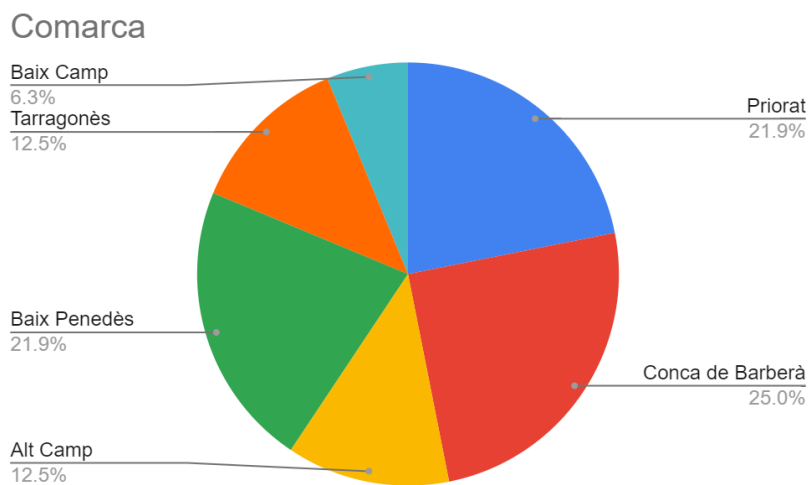
9.4. T'agradaria participar en futurs esdeveniments del projecte? Per quin canal t'informem?

-> Explicar un altre cop futurs esdeveniments del projecte, ja siguin jornades o trobada de contrast (en cas que sigui una persona molt motivada amb el tema).

7.3. Anàlisi dels resultats de l'enquesta

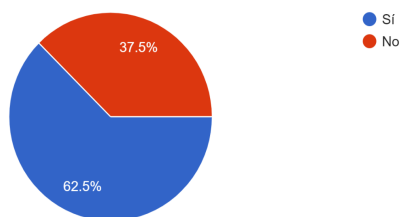
L'enquesta realitzada té 9 preguntes (i 9 preguntes específiques més) sobre els diferents àmbits i pràctiques de l'ESS en les associacions juvenils. Les seves respostes han servit per elaborar la base de dades que recull les entitats juvenils del Camp de Tarragona amb informació sobre la seva articulació amb l'ESS i la transició ecosocial.

L'enquesta ha estat contestada per 32 entitats juvenils: 8 entitats de la Conca de Barberà, 7 del Priorat, 7 del Baix Penedès, 4 de l'Alt Camp, 4 del Tarragonès i 2 del Baix Camp. En aquest cas, les comarques rurals són les que estan més representades.

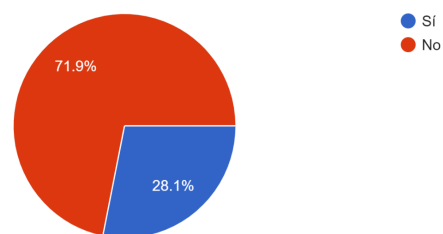

En general, més de la meitat de les entitats juvenils enquestades (62,5%) coneixen l'ESS, però sense tenir-hi gaire contacte, com es pot veure amb la xifra d'entitats que treballen amb aquesta (només un 28,1%). Es destaca el fet que no hi ha consciència per part de les entitats que en formen part i tot i que a la majoria els sona el concepte, no el saben aterrar o en què es concreta.

1.1. Coneixes l'Economia Social i Solidària?
32 responses

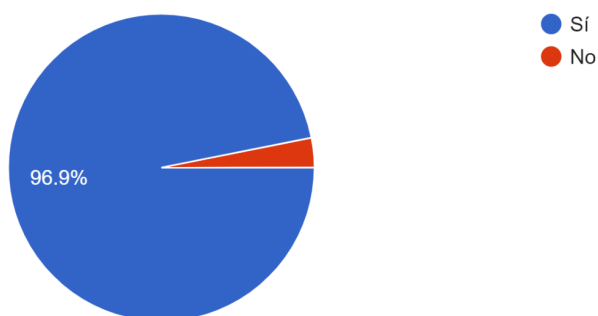
1.2. Treballeu o teniu contacte amb entitats de l'Economia Social i Solidària?
32 responses

Alguns exemples de les entitats de l'ESS amb qui les associacions juvenils exposen que tenen vincle són Cendra cooperativa per l'estampació de samarretes, Cooperativa de la Bisbal de Falset, la Bastida Participació, Escola Lliure el Sol, Incoop, Associació educativa viu lleure i Icària cooperativa.

Quant a la democràcia interna, totes les entitats (100%) consideren que prenen les decisions de manera horitzontal i participativa. El mateix passa amb la perspectiva feminista, ja que gairebé la totalitat de les entitats (un 96,9%) enquestades consideren que tenen aquesta mirada incorporada dins l'associació. Només una entitat considera que no incorpora la perspectiva feminista.

3. Incorporeu o teniu en compte la perspectiva feminista en la vostra entitat?
32 responses

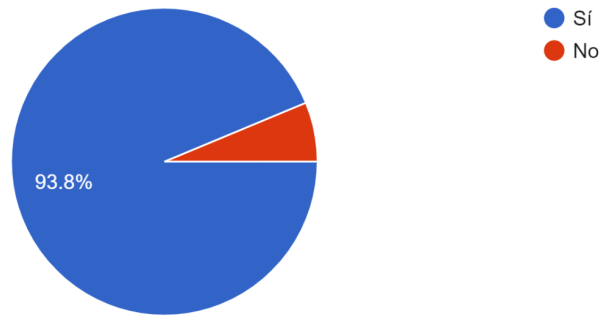

Pel que fa a les proveïdores emprades per les entitats a l'hora de consumir, un 6,3% creuen que no tenen un consum responsable. En canvi, més d'un 90%, a l'hora d'adquirir productes o

serveis tenen en compte el proveïdor i quin tipus de consum fan. El criteri que utilitzen és el de proximitat, però sense ser conscients del tot de la traçabilitat, ni que sigui ecològic o de comerç just.

4. Teniu en compte el consum responsable a l'hora d'adquirir productes o serveis?

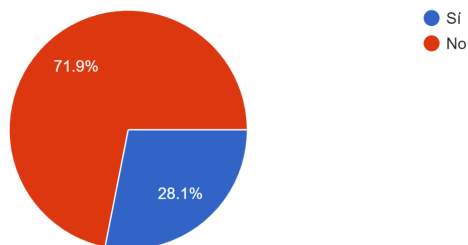
32 responses

Per tant, fins aquests àmbits analitzats, les entitats juvenils coincideixen en una xifra bastant alta amb els valors i pràctiques de l'ESS. Això canvia amb les llicències lliures i obertes, ja que només un 28,1% de les entitats coneix què és el programari lliure i, d'aquestes, només 3 entitats de 32 el fan servir.

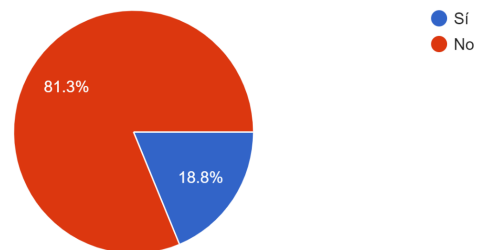
5.1. Coneixeu el programari lliure?

32 responses

5.2. En cas que sí, l'utilitzeu a la vostra entitat?

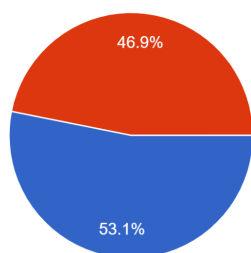
16 responses

El mateix passa amb la gestió financera: una mica més de la meitat (53,1%) de les entitats coneix les finances ètiques, però només 6, és a dir un 26%, les utilitzen.

6.2. Coneixeu les finances ètiques?

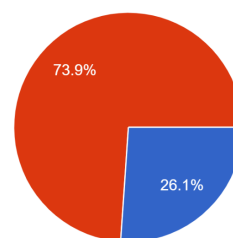
32 responses

● Sí
● No

6.2. En cas que sí, les utilitzeu a la vostra entitat?

23 responses

● Sí
● No

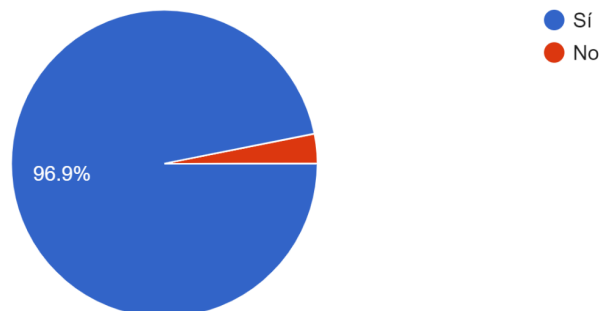
Quant a l'arrelament territorial, totes les entitats (100%) consideren que estan vinculades a la seva població i un 90,6% es relaciona amb altres entitats del territori. La majoria es relacionen amb altres entitats de la mateixa població com associacions veïnals, de dones, esportives, culturals, AFA de les escoles del municipi, excursionistes, etc. A part, també hi ha entitats que mantenen una relació estreta amb l'Ajuntament o amb altres institucions juvenils (com per exemple el Servei d'Intervenció Socioeducativa) de les poblacions que en tenen. Finalment, algunes entitats, sobretot les de lleure com els caus i esplais, també es relacionen amb altres associacions de lleure de la mateixa comarca o de la província, ja que formen part de moviments o federacions d'entitats de segon grau.

En canvi, hi ha 3 entitats que exposen que no tenen vincle amb altres entitats i consideren que es relacionen poc amb altres associacions perquè que cadascú fa la seva tasca sense un vincle constant.

Respecte a les pràctiques sostenibles de l'entitat, el 96,9% de les entitats juvenils consideren que prenen mesures per la sostenibilitat ambiental. A les entrevistes en profunditat s'entra en detall sobre quines són algunes d'aquestes mesures.

8. Preneu mesures per la sostenibilitat ambiental?

32 responses

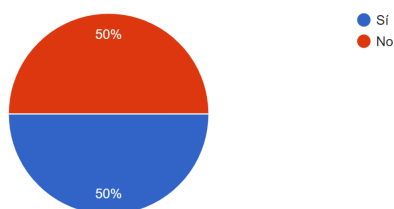

Per últim, s'ha preguntat sobre la defensa del territori. Menys de la meitat (un 43,8%) participen activament a lluites per la defensa del territori com a associacions. Es pot veure que la majoria d'entitats participen o s'adhereixen a lluites pròximes a la seva ubicació: per exemple les entitats de les comarques del Priorat o Baix Penedès participen a No a la MAT o accions de lluita pagesa, en canvi, les entitats ubicades més a prop de la costa o la petroquímica (Tarragonès o Alt Camp) participen de lluites que neixen d'aquest context, com Aturem Hard Rock o la Plataforma Cel Net.

La xifra anterior puja fins a un 50% quant a coneixença d'entitats que promouen la lluita del territori. Així doncs, un 6,2% més d'associacions juvenils coneixen entitats que defensen diferents lluites del Camp de Tarragona. Algunes d'aquestes entitats actuen en una part del territori concreta com per exemple Prioritat, Safranoria, Domenys Dempeus, GEVEN, Stop creuers, No callarem... i n'hi ha d'altres que l'àmbit d'actuació engloba tot o zones més àmplies del Camp de Tarragona com Plataforma CelNet, Plataforma Riu Siurana, Aturem Hard Rock, entre d'altres.

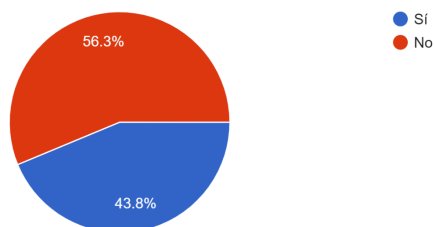
9.2. Coneixeu entitats que lluiten per la defensa del territori a la vostra zona?

32 responses

9.1. Participeu a lluites per la defensa del territori com a entitat?

32 responses

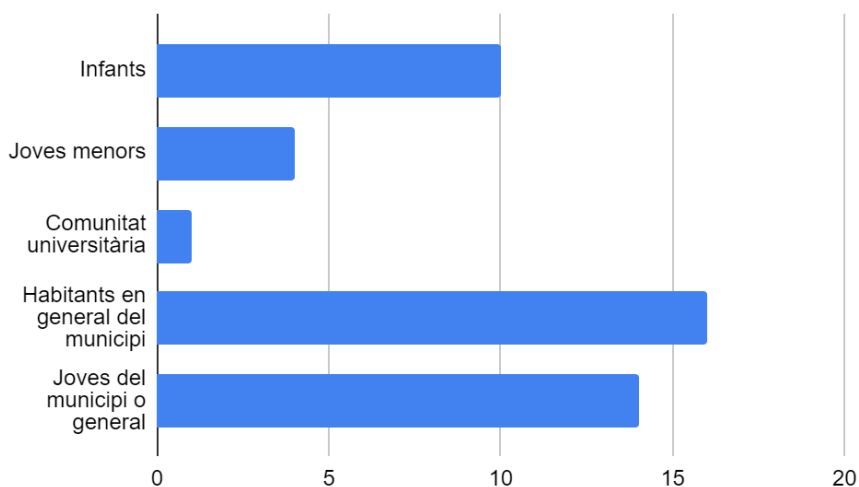

7.4. Anàlisi de resultats de les entrevistes

L'entrevista s'estructura al voltant de 8 blocs temàtics clau que exploren diferents aspectes de l'Economia Social i Solidària (ESS) i la transició ecosocial en el context de les associacions juvenils. Aquests estan basats en els valors de Pam a Pam (www.pamapam.org), una iniciativa de la XES (Xarxa d'Economia Solidària) i SETEM Catalunya. Aquesta eina, concebuda com un mapa col·laboratiu de l'ESS a Catalunya, es presenta com un instrument de transformació social que busca superar la lògica capitalista i enfortir el moviment de l'economia solidària. Els 8 blocs temàtics són: Democràcia interna; Perspectiva feminista; Proveïdores; Llicències lliures i obertes; Finances transformadores; Arrelament territorial, Sostenibilitat ambiental.

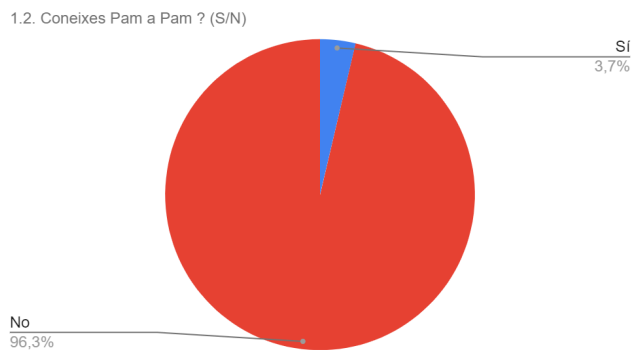
Les preguntes inicials busquen contextualitzar l'entitat entrevistada, recollint informació sobre els seus objectius, activitats, valors i reptes, així com la seva relació amb l'ESS. Posteriorment, s'indaga en aspectes organitzatius, l'ús de l'eina Pam a Pam, com la democràcia interna, la perspectiva feminista i interseccional, la relació amb proveïdors, l'ús de tecnologies lliures i les finances ètiques, la vinculació de l'entitat amb el territori i el seu compromís amb la sostenibilitat ambiental. L'entrevista conclou explorant les motivacions de l'entitat per adoptar o no els criteris de l'ESS i buscant propostes per fomentar el seu coneixement i difusió des de les cooperatives.

En aquesta etapa de l'estudi, s'han entrevistat a 39 persones representants de 27 associacions o col·lectius juvenils distribuïts en sis municipis de la regió (Alt Camp, Baix Camp, Baix Penedès, Conca de Barberà, Priorat i Tarragonès). Malgrat que totes les entitats comparteixen la característica de ser juvenils o tenir una alta representació de joves, el públic objectiu de les seves activitats és divers, tal com es detalla en el següent gràfic.

Per a l'anàlisi de les dades, és imprescindible considerar que una mateixa entitat pot dirigir les seves activitats a múltiples públics objectius. No obstant això, l'estudi mostra que la majoria de les activitats es focalitzen en els habitants del municipi en general (59%), seguits pels joves del municipi o la població juvenil en general (52%) i els infants (37%). Altres grups demogràfics, com els joves menors d'edat i la comunitat universitària, presenten una menor representació en termes de públic objectiu de les activitats analitzades.

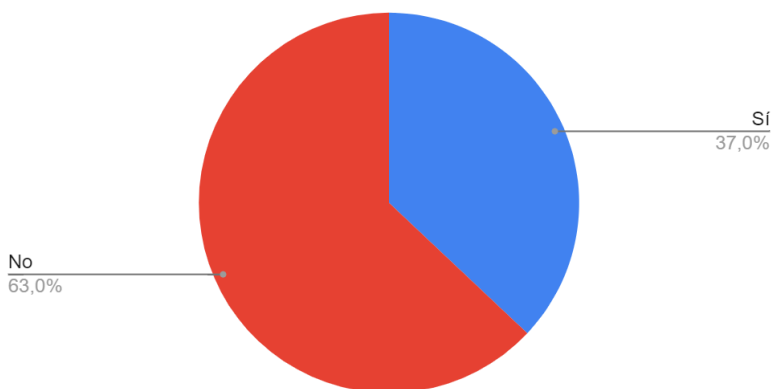
El primer bloc de preguntes té com a objectiu avaluar la relació entre l'entitat i l'Economia Social i Solidària (ESS), amb especial èmfasi en les associacions com a forma jurídica dins de l'ESS. Quan es pregunta pel concepte d'Economia Social i Solidària, són poques les entitats que tenen coneixement, a la majoria els ressona el concepte però no el saben definir, alguns dels comentaris extrets de les entrevistes són: "No sé què és. Entenc que és un tipus d'economia que aposta per la proximitat, per intentar posar a l'abast de tothom tots els recursos d'un cert territori, però no t'ho sé materialitzar en accions concretes" (ULLDEMOLINS). "Accions que beneficien a la societat, però no sabem concretar" (Havanus Borges). A més, s'investiga el grau de coneixement i ús de l'eina "Pam a Pam".

Les dades mostren que un percentatge significatiu de les entitats enquestades (96,3%) no estan familiaritzades amb l'eina "Pam a Pam". No obstant això, el 3,7% que sí la coneix també l'utilitza.

D'acord amb la temàtica d'aquest bloc de preguntes, s'ha investigat també la relació de les entitats amb altres organitzacions considerades part de l'ESS.

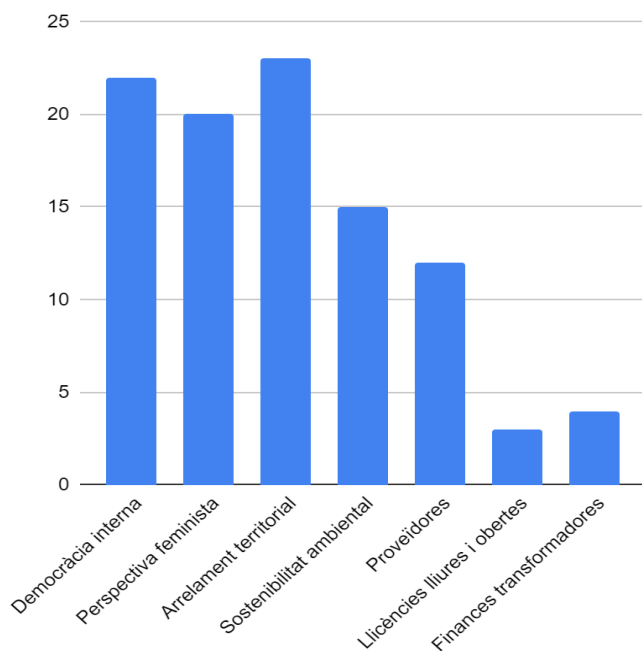
1.4. Relació amb entitats ESS (S/N)

En aquest context, s'observa un increment en la proporció d'associacions juvenils que estableixen vincles amb entitats de l'Economia Social i Solidària (ESS), arribant al 37%. És significatiu destacar que aquestes relacions es donen principalment amb la cooperativa agrícola local, tractant-se probablement d'una relació de consum de productes. Tot i això, la majoria de les associacions juvenils (63%) encara no manté cap tipus de relació amb entitats de l'ESS. Comentaris com “tenim en compte el comerç local, però no entra dins l'Economia Social i Solidària” (AEIG L'ESTORNELL, l'Espluga de Francolí), o “ens relacionem amb la cooperativa agrícola de l'Arboç pel vi, el pa el compren a les fleques del poble (no ESS però comerços locals), la carn a la carnisseria de l'arboç. A més a més. Estem en relació amb l'Ateneu de l'Arboç, ja que som sòcies”, reforcen la idea que no es té clar el concepte d'ESS i que, sovint, es confon amb altres conceptes com comerç de proximitat.

Dins de l'àmbit de l'ESS, es reconeix un conjunt de criteris o valors compartits. S'ha presentat a les representants de les associacions una llista d'aquests valors amb l'objectiu que indiquin si aquests es posen en pràctica dins de la seva entitat. Els resultats d'aquesta avaluació es detallen a continuació:

1.3. Criteris ESS a l'associació

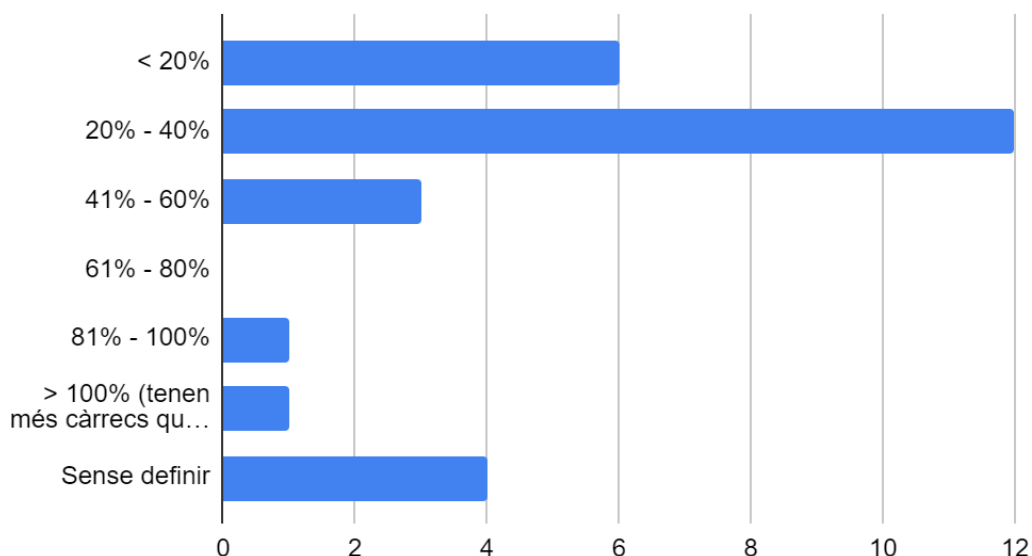

Tot i que les preguntes prèvies indiquen una baixa freqüència de coneixement i relació amb altres entitats de l'ESS, l'anàlisi dels ítems relacionats amb els valors de l'ESS mostra una alta prevalença d'aquests valors en les associacions juvenils, els més representatius són: arrelament territorial (85%), democràcia interna (81,5%) i perspectiva feminista (74%), a la cua trobem: finances transformadores (14,8%) i llicències lliures i obertes (11%).

Democràcia Interna

Pel que fa a la democràcia interna, e un 81,5% de les enquestades la perceben com un valor important en la seva associació. En aquest apartat, s'han formulat preguntes sobre aspectes com el nombre de persones amb càrrecs de responsabilitat, la durada dels mandats de la junta i la freqüència de les reunions, entre d'altres. A continuació, s'examinen les respostes per comprendre millor com es practica la democràcia interna en aquestes associacions.

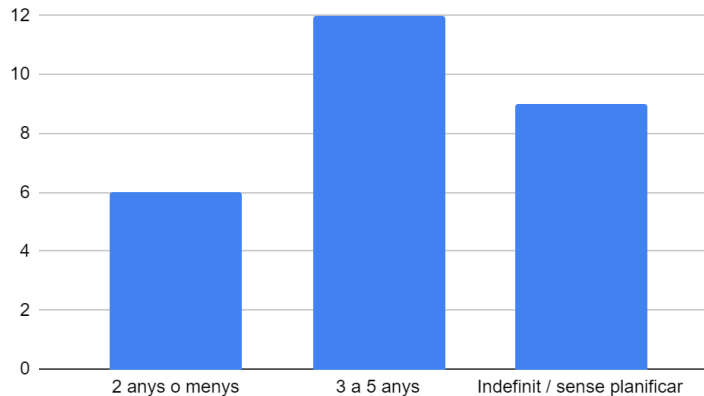
2.1.1. % de càrrecs respecte a les membres actives

Segons la gràfica, la majoria de les entitats entrevistades tenen entre un 20% i un 40% de membres ocupant càrrecs de responsabilitat. Seguidament, es troben les entitats amb menys d'un 20% de membres en càrrecs, i finalment, aquelles que no tenen una estructura de càrrecs definida. En qualsevol cas, en dos de cada tres entitats (67%), menys del 40% de les membres actives ocupen càrrecs a la junta. Tot i que algunes de les entitats manifesten no seguir una estructura de càrrecs - *“Tenim una junta, però a l'hora de la veritat, és una formalitat”* (Ulldemolins) - es valora positivament que hi hagi més membres a la junta que els 3 mínims marcats per la legislació Catalana, atès que reflecteix que hi ha debat i planificació assembleària. Hi ha algunes entitats juvenils que a banda dels estatuts també utilitzen altres documents i eines com és el reglament de règim intern: *“L'estiu passat abans de començar el curs vam intentar fer un règim intern de cara a com organitzar-nos. Vam decidir fer 1 reunió mensual per actualitzar tota la informació de les comissions i grups de treball que tenim”* (ESPLAI LA GRAPADORA, Tarragona).

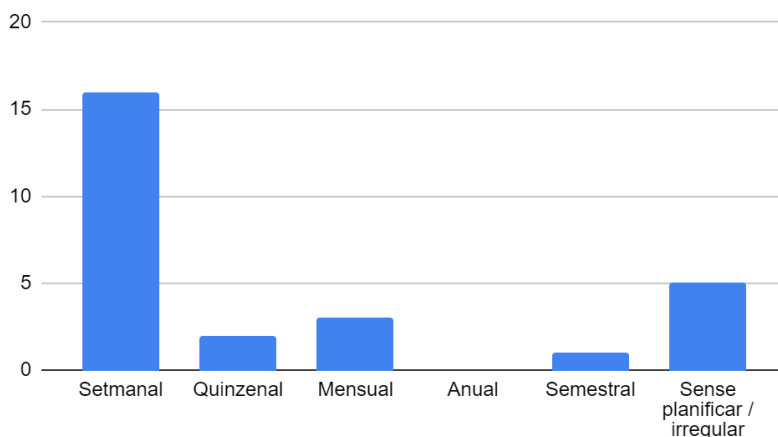
A més de l'anàlisi sobre la distribució de càrrecs, també s'ha avaluat la durada dels mandats establerta en els estatuts de les entitats:

2.2. Durada dels càrrecs

En el 66,6% dels casos on s'ha establert una previsió de relleu, la durada dels mandats és inferior a 5 anys, amb una distribució del 22,2% per a mandats de 2 anys o menys i del 44,4% per a mandats de 3 a 5 anys. És destacable que en un 33,3% dels casos, la durada dels mandats és indefinida o no planificada. Aquest fet contrasta amb la normativa catalana que exigeix un mínim de 3 persones a la junta (presidència, secretaria i tresoreria) i la definició d'una durada màxima dels mandats en els estatuts de les associacions. Per tant, les entrevistades o pertanyen a col·lectius sense forma jurídica o no apliquen els acords establerts en els seus estatuts. Seguint en aquesta línia, el relleu és un dels temes més heterogenis i algunes entitats ho tenen força treballa: *“Principalment, no tenim problema de relleu, no en fem difusió, perquè tenim un esplai molt gran i molt de planter”* (Casal Riudomenc). iPer d'altres, és un tema penden: *“No tenim estratègies d'acollida i relleu, i creiem que seria interessant. Normalment, el relleu es dona de manera natural i l'assemblea és molt oberta amb noves membres”* (Esgangalats de Calafell).

2.5. Freqüència de reunió

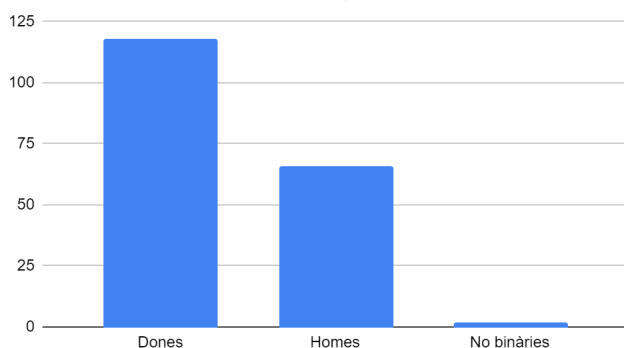
Quant a la freqüència de reunions, la majoria de les entitats mostren una alta activitat, amb un 59% que es reuneix setmanalment. Un 18,5% no té una planificació establerta o es reuneix de manera irregular. La resta de les entitats es distribueix de la següent manera: 11%

mensualment, 7% quinzenalment i 3% semestralment. D'entrada aquesta dada mostra que hi ha unes entitats molt actives al territori, però cal tenir en compte un biaix detectat, precisament com que estan tan actives s'han mostrat receptives a participar en l'estudi, les altres no han respost a la convocatòria.

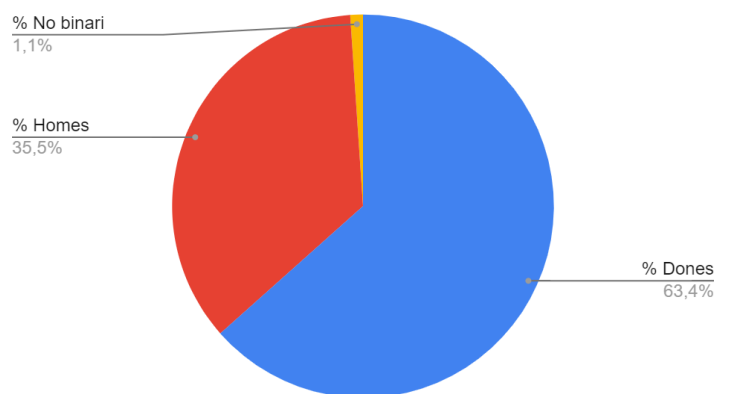
Perspectiva feminista

El tercer bloc de preguntes gira envers la perspectiva feminista i interseccional. En qüestions anteriors s'ha observat que un 74% de les entitats manifesten que aquest és un dels seus valors, tot i això, molts dels comentaris deixen entreveure que, tot i que el feminisme sí que és un tema present, la interseccionalitat és un tema a treballar: *“No hi ha diversitat més enllà del gènere, sí que hi ha algú que participa de voluntariat que és de fora, però no hi ha tants col·lectius, qui promou no reflecteix tant la diversitat”* (NO CALLAREM, l'Espluga de Francolí). Malgrat no haver detectat cap actitud de rebuig, és difícil trobar persones racialitzades participant d'entitats juvenils, ja que probablement no s'han treballat mesures d'integració i obertura a la població migrada suficients; *“Som un perfil bastant homogeni, potser la diversitat LGTBIQ+ és la que més hi ha representada dins l'entitat. No hi ha persones racialitzades i econòmicament tots tenim un nivell econòmic semblant”* (Tafaners de Bellvei, Bellvei). / *“Dins l'associació hi ha diversitat LGTBIQ+, i cossos no normatius, però pel que fa a la classe social, origen, trets racialitzats, i capacitats normatives són un perfil semblant* ((H)istrionis Teatre).

3.1. Homes, dones, no binàries a càrrecs de responsabilitat

3.1. Homes, dones, no binàries a càrrecs de responsabilitat (% respecte el total)

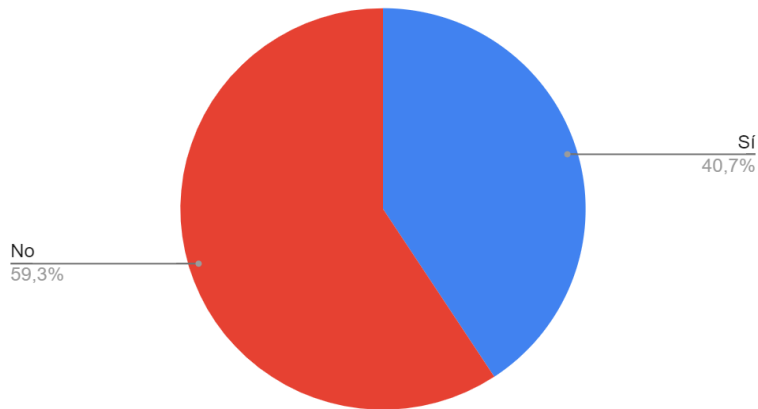
En l'anàlisi de la interseccionalitat i representativitat en els càrrecs de responsabilitat de l'entitat, es constata una predominança femenina, amb un 63,4% de dones ocupant aquests llocs. En segon lloc, es troben els homes amb un 35,5% de representació, seguits per un 1,1% de persones no binàries. És un sector molt feminitzat i això es reflecteix positivament en les estratègies de cures de les persones, ja que són moltes les entitats que tenen dinàmiques incorporades i fins i tot comissions dedicades: *“Existeix una comissió que es diu comi cures, la idea és que preparin dinàmiques per a quan fem reunions, de cohesió”* (Casal Riudomenc).

En relació amb l'ús del llenguatge inclusiu, el 51,9% de les entitats afirmen utilitzar-lo. Aquest percentatge, tot i ser majoritari, és notablement inferior al 74% d'entitats que consideren el feminisme com un dels seus valors: *“Ho estan treballant, ja que creuen que no sempre es té en compte el gènere i la perspectiva feminista. Falta consciència i entendre conceptes, volen que tothom s'ho plantegi”* (GN TGN). Les respostes restants es distribueixen de la següent manera: 29,6% responen negativament, 11,1% indiquen que l'ús és ocasional o millorable, i un 7,4% no sap/no contesta.

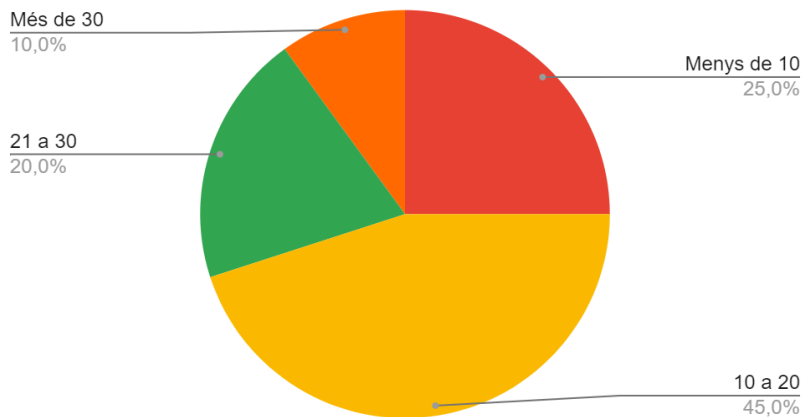
L'existència d'un pla d'igualtat i/o un protocol per a la prevenció de violències pot ser un indicador rellevant del compromís d'una organització amb el feminisme i la prevenció de la violència masclista:

3.5. Pla d'igualtat i/o protocol per la prevenció de violències (S/N)

El gràfic mostra que un 59,3% de les entitats no disposen d'un pla d'igualtat i/o un protocol per a la prevenció de violències. Aquesta elevada proporció porta a plantejar la hipòtesi que la mida de les entitats podria ser un factor influent en aquesta situació:

3.5.1 Nombre de participants de les entitats sense pla d'igualtat i/o protocol per la prevenció de violències

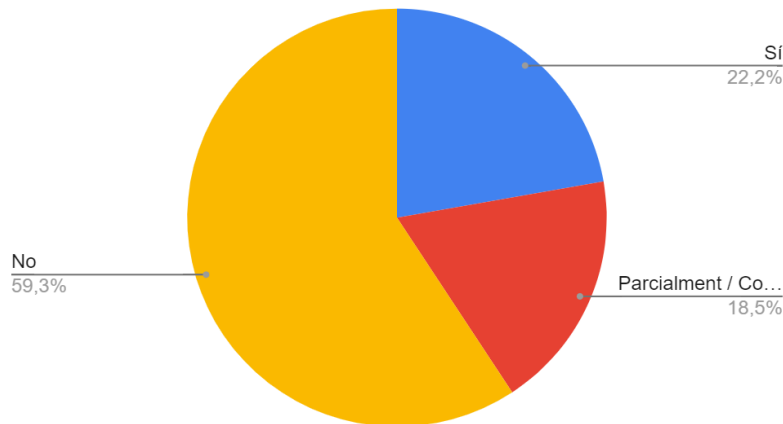

L'anàlisi bivariada de les variables "existència de pla d'igualtat/protocol" i "nombre de sòcies" mostra que, entre les entitats sense pla ni protocol, la distribució per mida és la següent: 45% tenen entre 10 i 20 sòcies, 25% tenen menys de 10 sòcies, 20% tenen entre 21 i 30 sòcies, i 10% tenen més de 30 sòcies. Algunes entitats que tenen Pla o protocol és perquè formen part de federacions de segon grau, per exemple Esplac, Minyons o altres.

La següent secció de l'estudi se centra en la relació de les entitats amb proveïdors de l'Economia Social i Solidària (ESS), començant per analitzar si alguna de les seves proveïdors habituals pertany a aquest àmbit.

Proveïdors

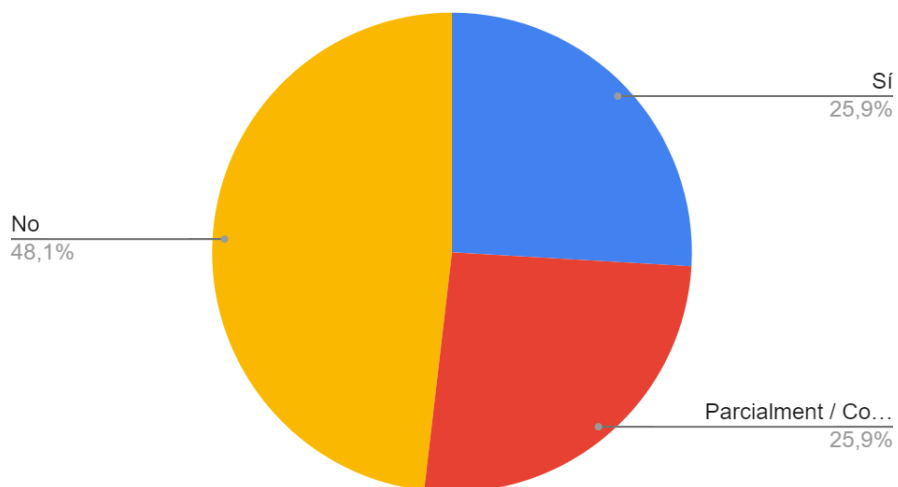
4.2. Teniu alguna entitat o empresa proveïdora que formi part de l'ESS? (S/N)?

Els resultats mostren que el 59,3% de les entitats no tenen cap proveïdora que formi part de l'ESS. Un 22,2% sí que en tenen, mentre que un 18,5% ho fan parcialment o prioritzen el comerç local sense considerar la traçabilitat del producte o els valors de la proveïdora: *En alguns casos tenim en compte el consum responsable, però no en tots. No ho prioritzem, només quan és possible*” (Esplai Cal Niolet, Santa Coloma de Queralt).

Seguint aquesta línia, la següent qüestió explora els criteris que les entitats consideren a l'hora d'adquirir un producte, centrant-se en el consum responsable:

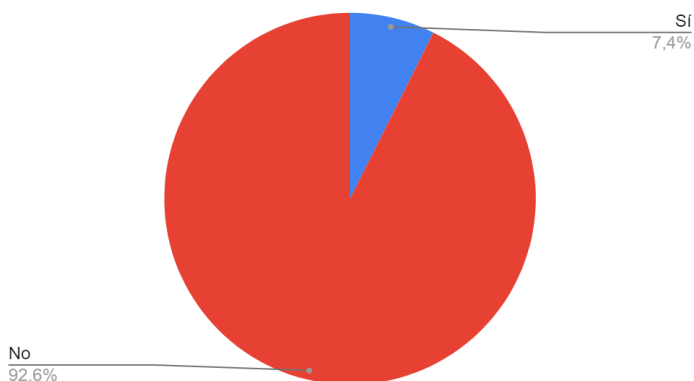
4.2. A l'hora d'adquirir un producte, es té en compte el consum responsable? (S/N)

L'anàlisi de les respostes revela que el criteri de "consum responsable" no és un factor determinant en les decisions de compra per a la majoria dels enquestats (48,1%). En canvi, revisant la part qualitativa de les entrevistes, s'observa que altres criteris com el preu i la facilitat d'adquisició són prioritzats. La distribució de les respostes restants mostra una divisió equitativa entre aquells per als quals el consum responsable és un criteri important (25,9%) i aquells que o bé tenen dubtes sobre la seva aplicació o bé el consideren només en contextos específics, com ara el comerç local, sense tenir en compte la traçabilitat del producte (25,9%): "El tema econòmic és el criteri que determina més les contractacions, seguit del de territorialitat. El pa, els vins i el formatge que oferim a les activitats són de la zona, però també anem al gros mercat i al basar" (Tafaners de Bellvei, Bellvei).

Programari lliure

5.2. Ús del programari lliure (S/N)

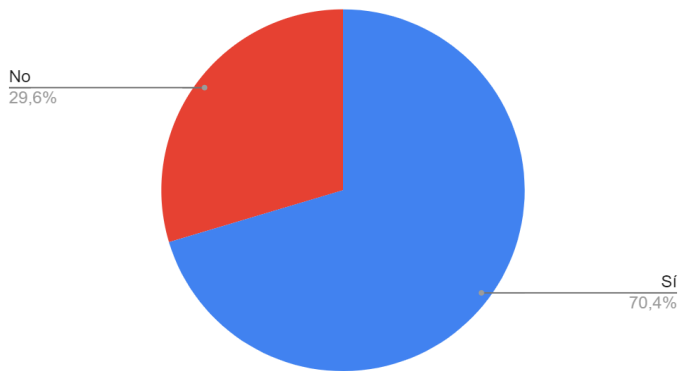

En relació amb el bloc de preguntes sobre el coneixement i ús del programari lliure, es constata que un percentatge molt baix de les associacions juvenils enquestades (11%) s'identifica amb aquest valor de l'ESS. Conseqüentment, només un 7,4% utilitza programari lliure, mentre que un 92,6% no ho fa.

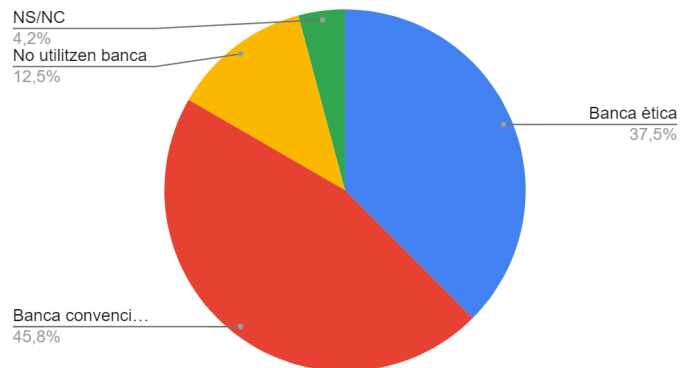
Finances ètiques i transformadores

Seguidament, el següent bloc de preguntes se centra en les finances ètiques i transformadores.

6.1. Coneixeu finances ètiques (S/N)

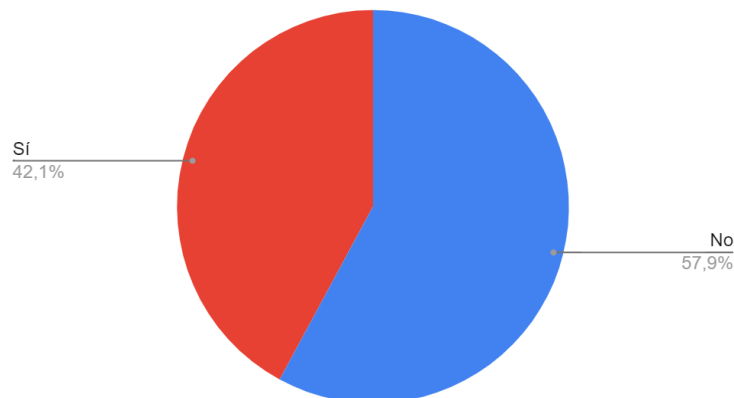

6.2. Amb quina o quines entitats financeres opereu

El primer gràfic presenta la distribució de freqüències de les respostes a la pregunta sobre el coneixement de la banca ètica, on el 70,4% de les participants manifesten tenir coneixement i el 29,6% no tenir-ne. El segon gràfic mostra la distribució de freqüències de les respostes sobre el tipus d'entitat financera utilitzada, sent la banca convencional la més freqüent (45,8%), seguida de la banca ètica (37,5%). S'ha considerat banca ètica Caixa d'Enginyers, Caixa Guissona i Arquia Banc, que són les tres entitats bancàries que les associacions juvenils utilitzen a banda de la banca convencional com la Caixa i BBVA. A més, el 12,5% de les participants han reportat no utilitzar cap servei bancari i el 4,2% no han respost o no coneixen aquesta informació. A partir d'aquests resultats, es va dur a terme una anàlisi per calcular la proporció de participants que utilitzen la banca ètica dins del subconjunt de les que han indicat conèixer-la:

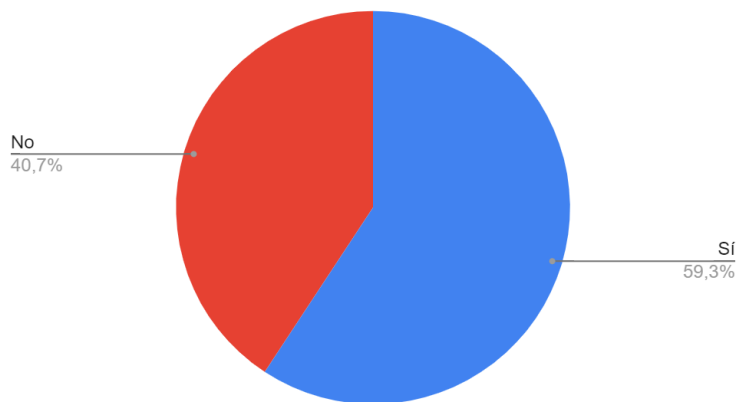
6.2.1 Les que sí que coneixen banca ètica la utilitzen?

L'anàlisi de les dades mostra que el 57,9% de les participants que afirmen conèixer la banca ètica no la utilitzen, en contrast amb el 42,1% que sí que la utilitzen. La revisió dels comentaris de les entrevistes suggereix que algunes de les raons per no utilitzar la banca ètica inclouen la manca de discussió sobre aquesta opció dins de la seva entitat i la preferència per la banca convencional a causa de la presència de sucursals físiques al seu municipi: “*Entra dins els nostres valors, però prioritzem ser pràctiques i no ho veiem viable*” (AEIG L'ESTORNELL, l'Espluga de Francolí). “*Ara mateix estan a BBVA, però estan mirant de canviar-se a la banca ètica. Així i tot, els aniria bé un recurs amb les passes a seguir*” (Boixets de l'arboç).

La darrera qüestió d'aquest bloc té a veure amb la sostenibilitat econòmica de l'entitat i si més

6.3. Recepció de subvencions (S/N)

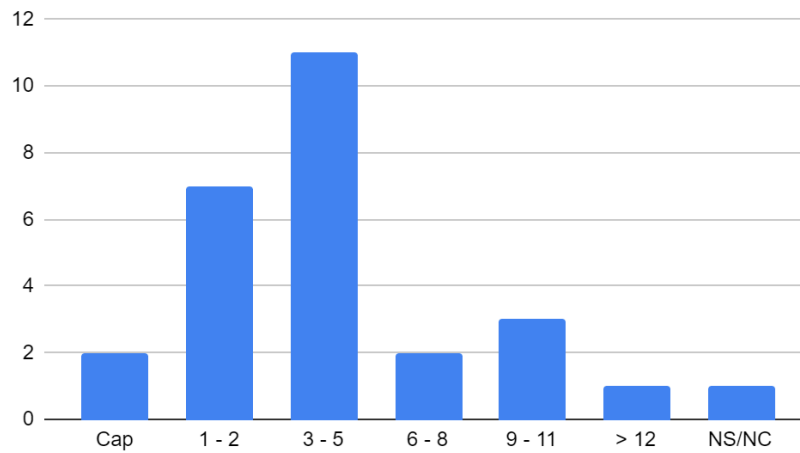

enllà de la quota de les sòcies i actes propis, reben el suport de les administracions públiques. En aquesta gràfica es pot veure que la majoria sí que reben subvencions dels Ens públics, siguin locals, comarcals o de la Generalitat de Catalunya, un 40,7% no reben subvencions públiques de cap mena.

Arrelament territorial

El penúltim bloc de preguntes parla sobre l'arrelament territorial, que és el valor amb major representació en les entitats juvenils entrevistades (85%).

7.4. Activitats emmarcades en esdeveniments locals (núm)

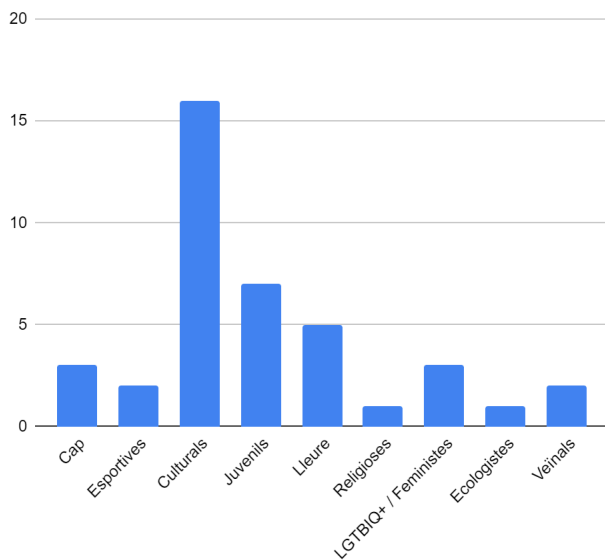

El primer indicador analitzat en aquest bloc és el nivell de participació en activitats locals, definit com el municipi de residència i la seva àrea d'influència. Les dades mostren una distribució de freqüència de participació: el 40,7% participa en 3-5 esdeveniments, el 25% en 1-2, 11% en 9-11, i menys del 10% en "Cap", 6-8, més de 12, i "NS/NC".

És important considerar l'heterogeneïtat de la mida dels municipis en interpretar aquestes dades, ja que la freqüència de participació pot variar significativament en funció del nombre d'activitats disponibles en cada municipi. Per tant, l'indicador clau és que la majoria dels enquestats (88,8%) manifesten participar en almenys un esdeveniment local: *"Tot el poble ens dona molt suport i estem contentes de l'espai que hem creat per les joves del poble. La gent vol que l'associació no mori perquè valoren la feina i la necessitat de l'associació, al final fomenten la cultura popular i el patrimoni del poble"* (Boixets de l'arboç).

Les següents dades que s'analitzen tenen a veure amb la col·laboració amb altres entitats o col·lectius, així com la seva implicació en xarxes o iniciatives locals en col·laboració:

7.5. Tipus d'entitats amb qui col·laboreu

7.6. Participeu de xarxes o iniciatives locals en col·laboració (S/N)

L'anàlisi de la primera figura mostra que la gran majoria de les entitats (89%) col·laboren amb altres entitats o col·lectius. Les col·laboracions més freqüents s'estableixen amb entitats culturals (59%), juvenils (26%) i lleure (18,5%).

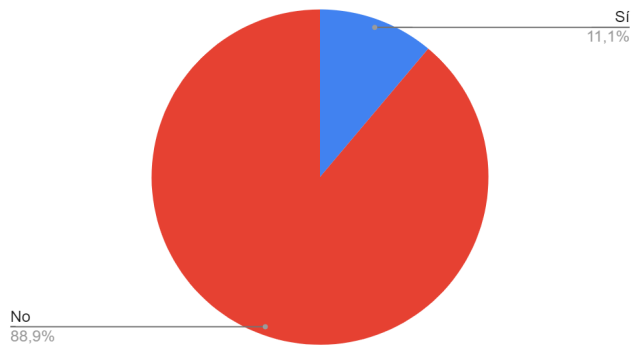
D'altra banda, la segona figura mostra que el 55,6% de les entitats no participa en xarxes o iniciatives locals formals de col·laboració, mentre que el 44,4% sí que ho fa.

La comparació d'ambdues figures suggereix que la major part de les col·laboracions entre entitats es donen en un context informal o en el marc d'activitats o projectes específics, en lloc de formar part d'una xarxa o iniciativa estructurada i formalitzada.

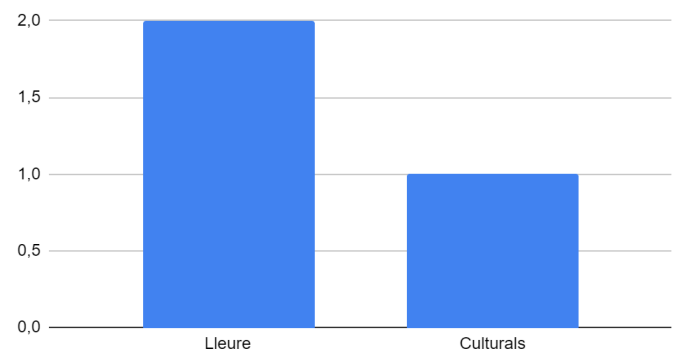
Sostenibilitat ambiental

L'últim dels blocs a analitzar tracta el compromís amb la sostenibilitat mediambiental, en concret com es posicionen com a col·lectiu en les lluites i plataformes mediambientals a nivell territorial. És un valor que en general tenen força present i que apliquen sobretot qüestions de reciclatge i reutilització: *"Fem servir les tres R (reduir, reutilitzar i reciclar). Utilitzar el transport públic (AEIG ALVERNA). No obstant això, no s'ha profunditzat més en aquesta qüestió: "No és un debat que hàgim tingut. A part d'usar gots reutilitzables i barrils per evitar les llaunes, no fem gaire més"* (Tafaners de Bellvei).

8.4. Participeu d'alguna forma de les lluites per la defensa del territori (S/N)

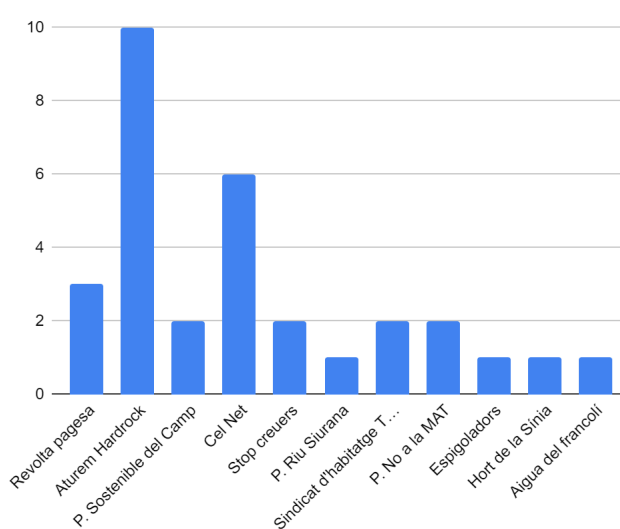

8.4.1 Les que Sí participen d'alguna forma en les lluites per la defensa del territori de quin tipus d'entitat juvenil són?

En relació amb la participació en lluites per la defensa del territori, un 88,9% de les entitats no hi participen de cap manera. Només un 11,1% de les entitats s'involucren en aquest tipus d'accions. D'aquest 11,1%, dues són caus o agrupaments escoltes i una és una associació d'artistes. L'anàlisi qualitativa de les entrevistes suggereix que, tot i que algunes membres individuals poden participar en aquestes lluites, la participació com a col·lectiu no és una qüestió que s'hagi plantejat en la majoria de les entitats.

8.5. Quines entitats o plataformes coneixeu?

A més de l'anàlisi de la implicació directa, també s'ha avaluat el coneixement de les entitats sobre plataformes i organitzacions dedicades a la lluita i defensa del territori. Les respostes obtingudes presenten variabilitat, però les més freqüents són: "Aturem el Hard Rock" (37%), "Cel Net" (22%) i "Revolta Pagesa" (11%).